

ШЕСТДЕСЕТ И ДЕВЕТО ЗАСЕДАНИЕ

София, петък, 7 декември 1990 г.

(Открито в 10 ч. и 55 м)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (звни): Присъствуват 305 души от народните представители. Отсъствуват 95. Имаме необходимия кворум. Започваме нашето редовно заседание.

Искам, докато раздават текста на Законодателната комисия, да кажа само няколко встъпителни думи.

Моля за малко тишина!

Правителствената, а нека го кажа, и политическата криза, в която навлязохме от десетина дни по време на събитията около оставката на г-н Луканов, накараха и парламентаристите, и партиите, и цялото общество да се вгледат по-внимателно и още по-критично в досегашната работа на парламента.

Очевидно е, че съществува недоволство от досегашните резултати, но има вече разбиране сред парламентарните групи и комисии да ускорят максимално изпълнението на главната задача на парламента - изработване на законите, които трябва да съставляват правната основа на стопанската реформа, на по-нататъшната демокрация на обществото, както и работата по новата Конституция.

За съжаление, времето пред нас намалява като шагренова кожа. Нека проявим максимална отговорност за изпълнението на задачите, които са поставени пред нас!

С тези няколко думи поставям пред вас дневния ред, който в момента има четири точки. След малко изглежда ще ви предложим и петата точка.

1. Второ разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за наемните отношения.

2. Законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс. Той ви се раздаде сега.

3. Информация от Комисията за изработване на проект на Конституция на България.

4. Заявление от Комисията по правата на човека и националния въпрос.

5. Господин Ганев ще ви съобщи.

ГИНЬО ГАНЕВ: И пето - предложение от Председателя на Републиката за председател на Министерския съвет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Изчаквахме това съобщение, затова забавихме малко нашето откриване.

Има думата Иван Генов.

ИВАН ГЕНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! За първи път взимам думата по повод на дневния ред. Немалко дни се въздържах, като все се надявах, че най-после ще се появи една точка в дневния ред. Уви!

Докато практически всички парламенти на европейските страни бяха запознати с резултатите от Парижкото съвещание за сигурност и сътрудничество в Европа, а редица от тях одобриха дейността на съответните делегации, то в България очевидно някой считат, че чл. 78, точка 1, от Конституцията не носи задължителен характер.

Искам да напомня, че България е парламентарна, а не президентска република. Върховното ръководство в областта на външната политика се осъществява от парламента. Веднъж вече Великото Народно събрание по повод на задоканската визита на президента бе поставено в унижително положение да разбира постфактум от средствата за масова информация за новите стъпки и принципи на външната политика на България.

Сега изминаха повече от 15 дни и многоуважаемият ръководител на нашата делегация за Парижката среща на най-високо равнище все още не ни е уведомил за нейните най-важни резултати. Повече от странен е пътят на България към Европа и демокрацията!

Аз моля Бюрото на Великото Народно събрание да реагира по подходящ начин, ако все още се съобразяваме с нормите и правилата на парламентарната демокрация.

Благодаря. *(Ръкопляскания от блока на БСП)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Аз не смятам, че трябва да поставим в дневния ред на днешното заседание този въпрос, но ние ще отправим една покана до Президента на Републиката...

ИВАН ГЛУШКОВ: И до господин министъра на външните работи.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Не, все пак, до президента я отправяме. Той водеше делегацията, той подписа акта, да се яви пред Великото Народно събрание. Аз смятам, че той ще направи това с удоволствие. Допускам, че е бил възпрепятствуван във връзка с тези обстоятелства - консулгациите, които са били водени досега.

И така, пред вас са пет точки по дневния ред.

Които са съгласни с така предложения дневен ред, моля да гласуват.

Против? - Не виждам. - Един. Въздържали се? - Няма.

Приема се.

По точка първа. Господин Джеров, много Ви моля. По първа точка - второ разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Закона за наемните отношения.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Не очаквах, че толкова бързо ще минем към дневен ред. Нормално един час минава в дебати дали да има или да няма...

Господин председател, дами и господа народни представители! Законодателната комисия се събра и обсъди направените вчера предложения във връзка с предложеното изменение на Закона за наемните отношения.

Съвсем накратко. Предложенията са малко и затова в рамките на няколко минути ще ви докладвам.

Предлага се от г-н Лъчезар Шиков промяна, т.е. отмяна на чл. 225а от Наказателния кодекс. Това е въпрос на промяна на Наказателния кодекс и ще намери своето място при обсъждане и разглеждане на предложението за изменение на Наказателния кодекс. Лично моето отношение е положително към така направеното предложение. След като се отнемат съответните разпоредби в Закона за наемните отношения, не може да има наказателно преследване за лицата, които са взели по-висок наем от този, определен съгласно тарифата.

Но, както ви казвам, няма да го докладвам тук. Няма тук да ви го предложа. Той трябва да влезе в тази точка, при която ще разглеждаме измененията в Наказателния кодекс.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Едно много сериозно и интересно предложение, което се отнася към чл. 26. Законодателната комисия го възприема и смятаме, че то е действително основателно. Ще ви поясня за какво става дума, защото, когато работим само с членове, е малко трудно да бъде разбрано от всички народни представители.

Това е въпросът, свързан със семейното жилище след развод. Известно ви е, че бракоразводното дело, освен развода, основанията и т.н., се претендира в повечето случаи и за семейното жилище. И в този случай от наша точка е правилно тази разпоредба да остане, т.е., когато при прекратяване на брака семейното жилище - собственост на единия съпруг или на негови близки - е предоставено временно на другия съпруг, между собственика на жилището и съпруга, на когото то е предоставено, възникват наемни отношения. До тук различия нямаме. Действително трябва да оттеглим предложението си за отмяна на тази разпоредба.

Обаче следващото изречение, гласящо: "Размерът на наема се определя по реда на преходния член" трябва да бъде изменено и да получи редакцията...

След малко ще ви го предложа, но тук пояснявам промените: "Размерът на наема се определя от съда, който предоставя ползуването на семейното жилище".

Или в бракоразводното решение няма само да се предоставя семейното жилище - нормално на съпругата и децата, но същевременно ще бъде определен и наемът, който съпругата ще трябва да плаща на собственика. Тоест, на бившия съпруг или на неговите близки.

И още две предложения.

Предлага се нова... алинея - не е определено, но едно допълнение към чл. 36. Предложението е пак на г-н Лъчезар Шиков. Органите по настаняване прекратяват в едномесечен срок наемните правоотношения на наемателите, придобили - те или членовете на семейството им - собствено жилище или вили, годни за целогодишно ползуване.

Предлагам да не се възприеме. И ще моля колегата Шиков да оттегли това свое предложение. Какви са съображенията?

Недопустимо е зад гърба ми да бъде прекратен наемният договор. Дали имам жилище или нямам, жилището е въпрос в едно спорно производство. Така че недопустимо е от правна гледна точка да имаме прекратяване служебно на наемния договор. Нека да помислим какво означава това?

Но същевременно имам едно друго възражение. В чл. 36, където са изброени основанията за прекратяване на наемните отношения, в точка 11 - действащият закон - е казано: "Когато наемател или член на неговото семейство притежава или придобие собствено жилище или вила в района на населеното място, свободни и годни за постоянно обитаване... Или подобно основание за прекратяване на наемните отношения имаме. То е много по-чисто, защото създава възможност и за съдебна защита на този, срещу когото се твърди, че той е придобил или притежава жилище, вила, годни за обитаване.

И последното предложение - не е отбелязан авторът на същото. По чл. 30. Член 30 визиращ настаняването в стопански обекти. Настаняването да се извършва по решение на изпълнителния комитет. Ще моля също да не се възприема. Нашето предложение е председателят на изпълнителния комитет да настанява. Защо трябва изпълнителният комитет да се занимава с такъв въпрос - дали хикс или игрек да бъде настанен в едно помещение, наречено магазинно. Не е толкова значим въпросът, за да трябва целият изпълком да се занимава с този въпрос.

Правилно би било да си остане предложението на Законодателната комисия, което означава председателят на изпълнителния комитет да настанява. Ако някой е недоволен от неговото решение, аз вчера ви докладвах, че всички

административни актове, издавани по Закона за пасмните отношения, могат да бъдат обжалвани по реда на Закона за административното производство. И това е една много по-силна гаранция в съда - страната, която не е зачетена, счита, че неправилно не е предпочетена, ще защити своите интереси и съдът ще постанови своето решение.

При това положение аз моля да не бъде възприето това предложение, представено в заседанието вчера.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да. Мисля, че бихме могли последователно да разгледаме, тъй като не са многобройни направените предложения. И да вземем отношение по тях.

По първото предложение вие искате да не се поставя изобщо на разглеждане, тъй като ще се реши в Гражданския кодекс.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Да. В Наказателния.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Аз искам по всеки пункт да има дискусия. Второ разглеждане - значи само промените се разглеждат.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Да. 225 от Наказателния кодекс. Колежката Младенова ще го докладва в рамките на Наказателния кодекс, на промените в Наказателния кодекс.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: По това предложение, за да очистим този въпрос, има ли някой възражения? (*Реплики: Няма.*) Няма.

Които са съгласни с предложението на председателя на комисията, моля да гласуват.

Против? - Няма. Въздържали се? - Няма.

Има ли някой да се включва, да не би да съм пропуснал, ако някой иска да се изказва? Г-н Джеров, продължаваме. Преди това г-н Петър Корнажев иска думата.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Г-н председателю, госпожи и господа народни представители! Аз се противопоставям в дневен ред да се включи в този вид законопроект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс. (*Оживление в залата.*) Да, в този вид, в който е раздаден, защото в разговорите и в Законодателната комисия, и при политическите сили, ние говорихме за това, което се намира само на стр. 3-а. Запазвам си правото, ако въпреки това предложат, колежката Младенова, го поддържа, да се изкажа по текстовете на стр. 1-а и 2-а.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Това е последващата точка, г-н Корнажев.

Г-н Джеров, сега ставаше въпрос за тези промени, които Вие предложихте за глава Четвърта, чл. 25 и 26. Докладвайте ги още веднъж, за да се чуят. Ако няма дискусия, да преминем към гласуване. Да гласуваме самите промени.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Г-н председател, започваме разглеждане и гласуване на второ четене на предложенията на Законодателната комисия.

1, чл. 1 от Закона за наемните отношения се изменя така: чл. 1, ал. (1): "По реда на този закон се извършва настаняване в жилищни помещения и помещения, предназначени за стопански и административни нужди, собственост на държавата, общините, кооперативни и обществени организации."

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с така прочетения текст, моля да гласуват. Мнозинство. Против? - Няма. Въздържали се? - Няма. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Точка 2, ал. (2), (3), (4) и (5) на чл. 1 се отменят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с т. 2, моля да гласуват. Против Няма. Въздържали се? Няма.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следва # 2, който засяга чл. 10. Правят се две промени. В чл. 10 се правят следните изменения. Точка 1, ал. (2) и (3) се отменят и т. 2, която е свързана с току-що казаното, ал. (4) до (7) стават съответно (2) до (5).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с тези текстове, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - Няма. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 3, чл. 11 се изменя така: "Всички освободени жилищни помещения трябва да бъдат обявени от домоуправителите и от лицата, които са ги наемали, пред органите по настаняването в двуседмичен срок от освобождаването им."

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има ли някой против? Всички, които са "за", нека да гласуват. Против? Няма. Въздържали се? Един е "въздържал се".

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 4, чл. 17 се отменя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Който е съгласен с отменянето на този член, моля да гласува. Против? - Един. Въздържали се? - Няма. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 5, чл. 15 се отменя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни, моля да гласуват. Против? - Един. Въздържали се? - Един. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следващият # 6, ал. 3 на чл. 23 се отменя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни, да гласуват. Против? - Един. Въздържали се? - Няма.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 7, чл. 24 и 25 се отменят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Ще докладвате ли същевременно чл. 26 ?

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Отделно ще го докладвам.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Добре. Които са съгласни с # 7 и отменянето на чл. 24 и 25, моля да гласуват. Против? - Един. Въздържали се? - Няма.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следва # 8, с който се възприема направеното предложение от народния представител г-н Чирков. Чл. 26 се изменя така: "Когато при прекратяване на брака семейното жилище, собственост на единия съпруг или на негови близки, е предоставено временно на другия съпруг, между собственика на жилището и съпруга, на когото то е предоставено, възникват наемни отношения. Размерът на наема се определя от съда, който предоставя ползуването на семейното жилище. Не се дължи наем за лицата, които имат право на издръжка от собственика".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни със съдържанието на чл. 26, така изложен от г-н Джеров, моля да гласуват. Против? - Двама са против. Въздържали се? - Трима. Нататък.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 9, чл. 27 се изменя така: "В свободни помещения - държавна собственост, стопанисвани от общинските народни съвети, предназначени за стопански и административни нужди, могат да се настаняват учреждения, предприятия, кооперативни и обществени организации, фирми и граждани."

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с предложението, моля да гласуват. Г-н Обретенов иска думата преди да се гласува.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! Аз, всъщност, бих приел и в този вид изменението на глава Пета, но ви моля сериозно да се замислите по подхода, който имаме към този проблем - отдаване под наем на държавни помещения за административни и стопански нужди. Всъщност, това е един от абсурдите, наследени от административната система, която съществуваше досега. Собственикът на тези помещения, в лицето на държавата, разпореждането с които се извършва от съответните общински народни съвети не се разпорежда въз основа на своето право на собственост, въз основа на някаква административна разпоредба и действа не в качество то си на собственик, а в качеството си на особена юрисдикция. Когато ние бихме могли да възприемем една много по-опростена система и това би следвало да се приеме с оглед на бъдещото наше развитие. Собственикът да се разпорежда въз основа на своето право на собственост, тоест по правилата на За-

кона за задълженията и договорите. Не е необходимо да се създава една сложна административна система и система на контрол, всъщност, за да се отдаде едно магазинно помещение под наем. Това може да бъде прерогатив на общинския народен съвет и пътят, по-който ще се върви и ще се достигне (аз съм убеден в това) ще бъде магазинните помещения за в бъдеще да се отдават под наем въз основа на някакъв търг.

Това е нормалният път при едно пазарно стопанство. Ето защо, още сега бихме могли да поставим началото на едно подобно развитие. Трябва да има изискване това да става въз основа на правилата на ЗЗД. Въз основа на един наемен договор, сключен в лицето на председателя на изпълнителния комитет с наемателя.

Като преходна разпоредба, защото има дадености, които не могат да се пренебрегнат, е да се предвиди един достатъчно разумен срок тези наематели да се ползват от досега създадените отношения, въз основа на заповеди по чл. 30 от Закона за наемните отношения, за да не се предизвика недоразумение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Предлагате ли текст?

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Да, текстът би могъл да бъде така: "Отдаването под наем на свободни помещения, държавна собственост, стопанисвани от общинския народен съвет, предназначени за стопански и административни нужди, става при условията на ЗЗД с договор, подписан от председателя на изпълнителния комитет." Заварените от това изменение на закона наематели въз основа на заповеди по чл. 30 се смятат по силата на закона за наематели при условията на ЗЗД до влизането в сила на закон за отдаване под наем на държавни помещения за стопански нужди.

Следователно, БИС предвиди един закон или наредба, която да уреди условията, при които ще се отдават тези помещения за стопански и административни нужди.

Аз имам и една забележка по чл. 28. Тя е съвсем конкретна и би имала значение, ако не се възприеме този подход. Аз моля народните представители да помислят по този въпрос. И може би глава пета да я оставим така, в това състояние, докато се преработи изцяло и се приеме един подход, който ще съответствува на бъдещето наше развитие към пазарно стопанство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Джеров, почакайте. Георги Марков поиска думата. Нека и той да вземе отношение. Вие този текст получихте ли го? Поискайте ми го, ще Ви го дам.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Госпожи и господа народни представители! Ние се намираме на второ четене на законопроекта. Вчера стана дума, че за в бъдеще може да се очаква един закон, нов, за наемните отношения, който да бъде нов,

от една поредица закони, свързани с нова жилищна политика и т.н. Това, което предлага колегата Обретенов, не бива според мен, да бъде възприемано, без да отричаме възможност по принцип за в бъдеще това да става на свободно договаряне и по ЗЗД.

Аз мисля, че на този етап настаняването в тези помещения трябва да стават с административен акт, който създава немните отношения, а не на договор, по Закона за задълженията и договорите. Защото все пак, възможност това да става с административен акт, ние предвиждаме и съдебен контрол по Закона за административното производство, даваме възможност и на прокуратурата по този закон да отправя протести, но не само да отправят жалби заинтересованите лица. В момента хаосът е страшен с тези магазинни помещения, собственост на държавата и ние сме длъжни поне на този етап да създадем големи гаранции за законосъобразност при отдаването под наем. Ако всичко става на базата на свободен договор по Закона за задълженията и договорите, практически контрол няма да има, всичко ще бъде изцяло предоставено в ръцете и по усмотрение на съответните народни съвети, особено в този момент, когато практически мандат няма, има едни временни управи, това значи да им дадем в ръцете, в ръцете на председателя на управата, просто на базата на свободно договаряне да се разпорежда с тези обекти. Трябва да става с административен акт. Да има съдебен контрол върху този акт. Затова аз моля колегата Обретенов, нека да си оттегли предложението.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Джеров...

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Моето становище съответствува на казаното от колегата Марков. Предложението на колегата Обретенов е разумно, но видяно в един бъдещ момент. В момента ние разглеждаме изменение на Закона за наемните отношения, а не нов закон. Не може в един текст да поставим една постановка, която е в противоречие с цялостната система: има система, създадена по Закона за наемните отношения, която ние заварваме. Настаняване, дали в жилище или в стопански обект, но имаме настаняване. Как би прозвучало в този закон на принципа настаняване изведнъж един друг институт, който няма нищо общо. Един закон не е сбор от различни правни норми, а то е сбор под синхронни, зависими правни норми. Нека да не правим такава промяна, която да бъде учудваща. Просто нейното място, въпреки, начинът на настаняване чрез договор ще бъде в пълен дисонанс с останалите норми. Ако цялостно изграждаме система на търгове, тогава безспорно бих го възприел, но тогава във всичко, а не само в една част. Законът трябва да има единство! В този смисъл се противопоставям на колегата Обретенов. Е, ще стигнем и дотам.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Обретенов, чухте възраженията и на господин Марков, и обясненията, които даде господин Джеров за наемните отношения. Вашето отношение?

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Аз съм мислил по възраженията, които изложи колежата Марков, и колежата Джеров. Те действително са налице. И тъкмо затова съм превидил едно преходно правило, което да се установи за едно трайно състояние на несъществуващи отношения по силата на заповеди по чл. 30. Исках с това изказване само да заостря вашето внимание по несъвършенството на този закон! И на нуждата от именно такова уреждане, че е необходимо действително в близко бъдеще ние да променим тази разпоредба, както и много правила от преходните разпоредби, които действително - да, целият закон трябва да го отменим. И всъщност този Закон за наемите може да се разпадне на два закона вероятно - един, за уреждане на наемните отношения за жилищни помещения, представляващи държавна собственост, които да се отдават под наем на нуждаещи се граждани, така наречените в Германия бившите "социал вонунг". И другото - за ведомствените жилища, жилища, притежавани от държавни предприятия. Колкото се отнася до магазини и административни помещения за стопански нужди, вероятно пътят в бъдеще ще бъде такъв. Но, за да не затруднявам в момента приемането на този закон, аз оттеглям предложението си.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Благодаря Ви. Пристъпваме към гласуването на така предложения от господин Джеров текст. То не се променя. Не знам дали да го четете още веднъж. Да, 27 не сме гласували.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "Свободни помещения, държавна собственост стопанисвани от общински народни съвети, предназначени за стопански и административни нужди, могат да се настаняват учреждения, предприятия, кооперативни и обществени организации, фирми и граждани".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с този текст, моля да гласуват? - Против? - 1. Въздържали се? - 1. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 10. Чл. 28 се изменя така: "Не се разрешава настаняване за административни нужди в магазинни помещения".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Бележка ли имате? Заповядайте, г-н Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Прощавайте, много стана, но все пак трябва малко да гледаме законите по-обстойно.

Аз мисля, че тази забрана не е много подходяща. И най-важното, понятието "административни нужди" не е изяснено, не е точно определено. Какви административни нужди имаме предвид - административни нужди на държавни

учреждения или административни нужди в един по-общ обхват, обхващащи административните нужди на предприятията. Защото магазинни помещения по наша историческа традиция се ползват и за други нужди, например офиси, кантори, включително, колега Джеров и за адвокатски кантори. Трябва да изясним това понятие, защото в повечето случай офисите и адвокатските кантори и т.н. се разполагат в магазинни помещения. Да не стане грешка по този въпрос.

Затова бих искал да се изясни понятието "административни нужди".

Едното ми предложение е да отпадне изцяло този текст. Да отпадне и досегашният текст, както и предложението, което вие въвеждате. Чл. 28 изцяло да се отмени. Това ще се съобразява от изпълнителния комитет на общинския народен съвет в зависимост от обстановката и нуждите и ще се контролира по съответния съдебен ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Марков иска думата.

ГЕОРГИ МАРКОВ: Уважаеми колеги! Аз ще ви моля да не възприемате предложението на колегата Обретенов. Големият смисъл на промяната е да се прекрати това безобразие, което особено в столицата и в някои големи градове, траеше години наред. Не може да позволяваме повече в центъра на столицата и в другите големи градове вместо да има кръчмички, магазинни помещения, да има някакъв търговски и стопански живот, да можем да седнем и да изпием по една бира, да се прескачаме и да се препъваме от служби "Личен състав", главни счетоводи и не знам какви още различни служби. Това не може да се допуска. Затова аз ви предлагам да се приеме тази забрана. Много ясно става дума къде е проблемът. Магазинно помещение да се ползва по предназначение, още повече, че има разпоредба в нашето законодателство и в момента действаща. Това е чл. 164 от Закона за териториално и селищно устройство, който задължава собствениците да ползват по предназначение помещенията.

Затова предлагам да остане редакцията така, както ви се предлага от Законодателната комисия. Трябва да заприлича нашата столица и големите градове на нормални градове, както е в цял свят.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Джеров, Вашето отношение?

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Моето отношение е пак отрицателно към предложението на колегата Обретенов. Поддържам текста на Законодателната комисия. Мисля, че случаят е съвсем ясен и не би трябвало даже да дебатираме по него. Само няколко примера. Магазинно помещение - за какво е създадено то? За да бъдат вътре служители, главният счетоводител, главният юрискон-

султ, директор и т.н., идвайки насам минавам край много магазинни помещения, в които са настанени такива служби. Смятате ли, че е правилно, вместо магазинът да служи по предназначението си, в него да бъдат настанени служебни лица? Крайно време е да престане това нещо, независимо кой е вътре. Малко по-другояче трябва да поставим нещата. Когато се строи един обект, когато се изготвя архитектурен проект, той създава предназначението на обектите. Едно жилище служи за жилище, един гараж служи за гараж, един магазин е за магазин и стига вече тези служители, за да не кажа чиновници, които са влезли в тях. Крайно време е да разтворим малко търговията. Нека да създаваме фирми, даваме право на хората да правят фирми, а те къде ще работят. Тези магазини са именно за това. Нека да се отворят магазините, съобразно тяхното предназначение, а не вътре да седят бюрата.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Обретенев, оттегляте ли предложението си или не? Искате да го поставя на гласуване? (*Петър Оретенев: Не, не оттеглям предложението си*).

Поставям на гласуване най-напред предложението на г-н Оретенев, чл. 28 да отпадне. Не искам да внушавам, вие чухте мнението на председателя на Законодателната комисия.

Които са съгласни чл. 28 да отпадне, да гласуват. - 4 "за". Против? -

Следователно това предложение не се приема.

А сега нека да гласуваме чл. 28, предложен от комисията. Които са съгласни, моля да гласуват. Против? - 1. Въздържали се? - 7.

Чл. 28 се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следващото предложение е свързано с вече отменени текстове и то просто е нормално и логично.

11. В чл. 29, ал. 1 и ал. 2 думите "ал. 1 и 2 и чл. 28" се заличават.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с това предложение, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - 1.

Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 12. Чл. 30 се изменя така: "Настаняването се извършва от председателя на изпълнителния комитет на общинския народен съвет по местонахождение на имота с настанителна заповед"

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата.

ВЪЛКАНА ТОДОРОВА: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги! Предложението за промяна на чл. 30 от вчера беше мое. Настоявам за тази промяна, още повече, че не беше взето предвид и предложението на г-н Обретенев за даване под наем чрез търг. Настоявам за това, особено сега, докато се приеме Законът за търга, защото знаейки как се отдаваха под наем държав-

ни и общински имота и мисля, че трябва да се застраховаме от евентуална корупция, от евентуална несправедливост, още повече, че обжалването по съдебен ред ще бъде една закъсняла реакция и едва ли ще има такъв ефект.

Настоявам моето предложение, г-н председател, да се гласува. Решението да се взима от изпълнителния комитет, а заповедта да се подписва от председателя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има направено предложение. Аз ще искам г-н Джеров още веднъж да вземе отношение.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Аз още в началото в изказването си се противопоставих. Изпълнителният комитет трябва да си гледа по-сериозните и по-значимите задачи. Да се събира изпълнителният комитет и да решава в един магазин дали да бъде фирма "X" или фирма "Y" - много на високо поставяме нещата. Това си е работа за председателя, не от никакви други съображения. Не съм съгласен с г-жа Тодорова, че съдебният ред е закъснял. Не е така. Когато се обжалва един административен акт, той е обжалван от правна гледна точка, той не влиза в сила, докато съдът не се произнесе. Аз смятам, че съдебната гаранция е много по-силна, отколкото гаранцията на един изпълнителен комитет.

Моля да бъде гласувано предложението на Законодателната комисия за поведите по чл. 30 да се издават от председателя на изпълнителния комитет, а не въпросът да се разглежда от целия изпълнителен комитет.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Госпожа Тодорова, държите ли на Вашето предложение?

ВЪЛКАНА ТОДОРОВА (от място): Да, настоявам моето предложение да се гласува.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Поставям на гласуване предложението на г-жа Тодорова. То гласи, аз няма да го чета изцяло - настаняване-то се извършва от изпълнителния комитет на общинския съвет.

Които са съгласни с това предложение, моля да гласуват. Против? Въздържали се?

Предложението се отхвърля със 156 "против", 69 - "за" и 145 - "въздържали се".

Остава да се гласува текстът, който сега се предлага от Законодателната комисия. Които са за този член, моля да гласуват. Против? - 5. Въздържали се? - 9.

Чл. 30 се приема.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 13, чл. 32 се изменя така: "Наемната цена се определя в настанителната заповед въз основа на тарифа, одобрена от Министерския съвет".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Виждам, че няма възражения. Които са съгласни с този текст, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - Няма.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 14. Чл. 33 се отменя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - 1. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 15. Чл. 34 се изменя така: "Влезлите в сила настанителни заповеди се изпълняват от органите на общинския народен съвет".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с така предложеният текст, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - Няма. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 16. Чл. 35 се отменя.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с този текст, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - 1. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 17. Той предвижда две изменения в чл. 36. Първо, точка 3 на ал. 1 се изменя така: "Точка 3. Поради правонарушаване на морала от наемателя искът може да бъде предявен и от засегнатия сънаемател". И точка 9 се изменя така: "По искане на собственика, при спазване разпоредбите на Закона за задълженията и договорите, в случаите на заварени наематели в имоти, собственост на граждани".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Обретенов.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Всъщност това изменение е излишно с оглед разпоредбата на чл. 44 от Временните правила, който предвижда ал. 2. Влизането на този закон в сила предвиждаше 10-годишен срок за продължаване на наемните договори, след което всички отношения между наемателите и наемодателите се уреждаха по ЗЗД. Това е изрично постановено. Това е за преосигуровка. Не бих имал нищо против да бъде така, но трябва да видим в Преходните правила и някои други норми, които би следвало още сега да се махнат. Например чл. 40 и други подобни.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Това беше едно уточняване между колеги.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: И така, няма възражения против текста. Да пристъпим към гласуване.

Които са съгласни с предложените промени в чл. 36 на точка 3 и 9, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - 1. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 18. Създава се раздел VIa. Раздел VIa "Обжалване на административните актове" с член единствен. Това е чл. 38а "Всички административни актове по този закон се обжалват по реда на Закона за административното производство".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с този текст така, както е предложен, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - 1. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 19. Думите "заклучителна разпоредба" се заменя с думите "преходна и заклучителна разпоредба".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни с това предложение, моля да гласуват. Против? - 1. Въздържали се? - Няма. Приема се.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: # 20. Създава се # 15 със следното съдържание: "# 15. За заварените случаи на настаняване в магазинни помещения по чл. 28 договорите за наем се прекратяват не по-рано от 6-месечен срок от влизане на закона в сила по реда на Закона за задълженията и договорите".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Които са съгласни и с този текст, моля да гласуват. Против? - 1. Въздържали се? - Няма. Приема се.

Остава сега да гласуваме последен път за закона в неговата цялост. Които са съгласни, моля да гласуват. Против? - Няма. Въздържали се? - 1. Законът се приема. *(Ръкопляскания).* *(Мотивите и текстът на законопроекта и закона Приложение 2, I, II)*

Преминаваме към точка 2.

ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС.

Господин Кукуров, имате думата за процедурен въпрос.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Дами и господа народни представители! Изразявам лично мнение и които го споделят, моля да ме подкрепят.

Първо, в техническо отношение мисля, че сме малко изнасилени от обстоятелствата и минаваме карьер при гласуване на законите. Предлагам за в бъдеще, включително и този закон за Наказателния кодекс, ако го разглеждаме, да има стария текст, който отменяме или изменяме и съответно новия.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Да, така сме направили.

ЙОРДАН КУКУРОВ: И без това аз съм сигурен, че 99 на сто от присъстващите, включително и специалистите в правната област не знаят за какво гласуват, какво отменят, какво изменят и следователно, това е вървене с вързани очи. При това положение не само за този кодекс - изменение, но и за в бъдеще

ние да не процедираме така, включително и за на вид невинния Закон за наемните отношения. Аз безкрайно трудно преживях, когато съпоставях известни текстове. Това е първата част.

Втората част. Това изменение на Наказателния кодекс, изповядвам ви се, че разбирам и приемам условно, че най-добри чувства и намерения са движители вносителя на този законопроект Соня Младенова. Но същевременно трябва да ви кажа, такива изменения по мое твърдо убеждение, може да е грешно, са по-лоши, по-стеснителни, по-противоконституционни, по-недемократични, отколкото Закона за защита на държавата и Закона за защита на нацията.

И поставям въпросът да не бъде подложен не само сега на разглеждане, но и в близко време. Това изменение трябва да се допусне след изготвяне на Конституцията. И обръщам вниманието ви, чрез масово огласяване. Да не поставям въпроса - чрез един референдум да се приеме този закон. Така приет, може да навреди... *(Соня Младенова се обажда с реплика)* Нека да се изкаже Соня Младенова, за да продължа аз. По моя въпрос нека да се изкаже г-жа Младенова и да си имаме добрите отношения.

СОНИЯ МЛАДЕНОВА: Защо избързахте тук да се изкажете?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви!

ЙОРДАН КУКУРОВ: Вие саботирате Народното събрание, когато пречите на хората да се изкажат *(Неодобрителни ръкопляскания в блока на БСП)*. Ще кажа защо, ще кажа защо, ако има нужда.

Сега продължаваме нататък. Аз поставям въпроса..

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Оставете спора.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Аз поставям въпроса и моля да не се обажда, защото имам добри чувства към нея. Аз поставям въпроса: Може ли в един закон да се гласува примерно взето чл. 169б: "Който чрез насилие, измама, заплашване или по друг незаконен начин попречи на някого да осъществи своите конституционни политически права се наказва с лишаване от свобода до 3 години". Аз поставям въпроса: При миналите избори...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Този въпрос процедурен ли е?

ЙОРДАН КУКУРОВ: Процедурен е.

ГИНЬО ГАНЕВ: Процедурен е, да не се гледа. Нали?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Точно това е.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Процедурен е и ще се обоснова защо не трябва да се гледа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Корнажев постави вече този въпрос. Значи го подкрепяте?

ЙОРДАН КУКУРОВ: И трябва да се обоснова. Защото как ще го подкрепя, като не се обоснова. Въпросът е процедурен и заслужава да се чуе. И за вас, г-н председателю, е необходимо.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Правилно. Аз ви дадох възможност и обясних преди малко...

ЙОРДАН КУКУРОВ: Слушайте ме, скъпи другари, от двете страни ме изслушайте, еднакво е важим, еднакво е задължителен и за тази, и тази страна, и други, които не са в парламента, да чуят. Аз поставям въпроса: При миналите избори се казва: "Който чрез измама попречи на някого да осъществи своите конституционни и политически права". Измама ли е това да излезе един оратор и да каже: "Пазете се от тия, че когато утре дойдат, те ще ви спрат пенсията?" Политически ход.

И аз поставям въпроса: Може ли да се предвиди това наказание, което е до тук или не може? Сложен ли е в този текст? И е предвидено наказание лишаване от свобода до 3 години. (*Гласове от залата*). Минавам нататък. Говоря за двете страни. Ето, въвежда се едно ново понятие - политически геноцид. И аз поставям въпроса: Не е политически геноцид, духовно и морално, и стойностно идейно убеждение - да не говорим за друг геноцид. Като 45 години е имало политически геноцид, може ли този закон да се обърне надире и да каже: Политически геноцид? Да стъпнат на този закон и да търсят отговорности от някой, от този или от онзи. (*Гласове в залата*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля, моля, моля! Недейте се обажда от място! Никакви реплики! Моля ви се.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Слушайте, няма да загубите. Казвам ви, няма да загубите. Уверявам ви, ще спечелите от тази работа. Вие ще спечелите!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Кукуров, вече става ясно, че не подкрепяте.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Сега по-нататък. Казва се: "За приготвяване към политически геноцид". С една дума, като се съветваме в една или друга зала, някой ще го изтълкува - ние тук в Народното събрание като политически геноцид, за приготвяване към... Вижте какво недомислие. Може би има най-добри намерения. За приготвяване към политически геноцид, наказанието лишаване от свобода да бъде до 8 години? Толкова, колкото за убийство.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да.

ЙОРДАН КУКУРОВ: И сега по-нататък. (*Ръкопляскания, призоваващи към прекратяване на изказването*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Отнема се, все в тази точка... Този, който... Господа, бързате, както сте бързали и в тези 45 години да стигнем до тук. Не ръкопляскайте!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: (*Удря по звънеца*): Моля Ви, изслушвайте се.

Аргументацията ви е ясна, г-н Кукуров. Господин Корнажев постави...

ЙОРДАН КУКУРОВ: Аз ще ви пусна да дойдете да се противопоставите тук. И да го гласуваме. Да! Изслушайте ме сега. Все в този текст изменението казва: "Който отнема основни права". Кои са основните права? И по-нататък: "И свобода". Това от Конституцията ще го определим. За политическа партия. А какви партии ще допуснем? Може ли ние да допуснем с човекоубийствени идеологии и организации? Може ли да допуснем от фашистки тип организации? И да се дава тази свобода и да се защитава тук? Това един човек, който не се е занимавал с политика? "Който отнема свобода, основни права и свобода на политическа партия..."

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви се, дадохте достатъчно аргументи.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Моля, не са достатъчни. Сега това е най-силно, което ще кажа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Недейте разглежда член по член. Ще го разглеждаме допълнително.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Който отнема (*неодобрителни ръкопляскания в залата*) основни права. Свиркайте, свиркайте! За собствената си участ свирите!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: (*Удря по звънеца*): Моля ви се, моля ви се. Недейте изостря... Един момент, почакайте, г-н Кукуров.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Ние сме чакали тези хора да разберат дълго време.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви се, моля ви се. Чакайте сега. Вижте какво!

ЙОРДАН КУКУРОВ: Последният абзац ще чуют.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Вижте какво, вие предлагате да не се разглежда. Господин Корнажев постави преди вас това. И аз трябва да реша въпроса, тук общо трябва да го решим, да се разглежда или не. Предлагаме го.

ЙОРДАН КУКУРОВ: А още по-доволен ще бъда от тези, които могат да разберат дълбокия смисъл на това, което ви казвам.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Да.

ЙОРДАН КУКУРОВ: Желая ви всичко хубаво.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Корнажев. Соня Младенова ще вземе отношение по този въпрос. Почакайте, по-полека! Има думата г-н Корнажев.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ: Господин председателю, госпожи и господа народни представители! Имам процедурно предложение. Този законопроект изобщо не е снабден с мотиви. Какво сега ще ни каже колежката Младенова, си е нейна работа, но в законодателната практика това не бива да се допуска.

Затова правя предложение да се снесе от дневния ред и само едно изречение ще кажа, за да разберете колко е опасен този законопроект. И ще кажа силни думи.

На стр. 2 ни се предлага ние да гласуваме в Наказателния кодекс дефиниция на понятието политически убеждения. С това нашият парламент (с това приключвам процедурното си предложение) ще влезе в Книгата на Гинес, господи.

Моля ви да се снесе от дневния ред, да се изготвят мотиви, за да разсъждаваме по сериозни неща сериозно. В чл.116 се предвижда смъртна присъда!

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА (от място): Не е така!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има две предложения за отлагане. Господин Неврокопски, моля Ви останете си на мястото. Моля Ви се! Въпросът е процедурен само. Има две предложения, направени за отлагане. Да чуем обяснението на Соня Младенова и ще го поставим на гласуване. Моля Ви се!

КРУМ НЕВРОКОПСКИ (приближава към микрофоните): Преди да я чуем искам да кажа. Това е недопустимо! Искam да направя едно процедурно предложение. Този въпрос не е разискван в Законодателната комисия и ние, и вие няма да си позволявате в качеството си на секретар на Законодателната комисия да внасяте нещо, което... Как може така! Вие създавате положение да взривите парламента! Ние не знаем този законопроект. *(Шум в залата, виковете)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля Ви, господин Неврокопски!

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Аз имам питане към Бюрото на Народното събрание. Има ли ръководство на днешното пленарно заседание?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (звни): Има и Ви се дава думата.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Благодаря Ви.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ (обръща се към Соня Младенова): Вие трябва да бъдете изгонена от Народното събрание!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля Ви се, има много ясно поставен процедурен въпрос. Има едно оформено предложение, което трябва да

се постави на гласуване. Трябва да чуем вносителя, защото преди малко всички вие гласувахте за дневния ред. Недейте забравя!

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Точно това е вторият ми въпрос, господин председател.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Дайте да спазваме малко ред. Недейте да забравяте какво гласувахме.

Имате думата.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Преди да докладвам по същество, първо, правя сериозно възражение по отношение ръководството на днешното заседание, защото за първи път се случва, след като се даде думата на докладчика, да се допускат изказвания по същество, процедурни в кавички.

Второ, господин председателстващ и председател на нашето Велико Народно събрание, не бих си позволила да внесе законопроект, който не е разглеждан в Законодателната комисия, в пленарната зала. Истината е тази, че господин Корнажев и господин Неврокопски не пристъпуваха на това заседание на Законодателната комисия. *(Шум в залата)*

РЕПЛИКА ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Мотивите!

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Мотивите са ви разладени преди повече от месец, когато се разглеждаха предложенията за изменение и допълнение на Закона за политическите партии.

Това, което имам да кажа днес, е следното.

ПЕТЪР КОРНАЖЕВ *(от място)*: Да гласуваме!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Нека да чуем възраженията и тогава ще прегласуваме, ако е нужно.

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Тук се направиха възражения, че предлаганият законопроект на вниманието на Великото Народно събрание е противоконституционен и по-лош от Закона за защита на държавата.

Уважаеми дами и господа! Искам да припомня на народните представители в нашия парламент, че законопроектът е изготвен на основание чл. 2, 18, 19, 21, 22 и 25 от Международния пакт за политически и граждански права, които заедно с Хартата за правата на човека, нашата страна е подписала.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ *(приближава към трибуната)*: Започва ли докладът! Да се спре това! Да се спре!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Недейте да спорите! Господин Неврокопски, моля Ви се, седнете на мястото си! *(Звъни)*

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Аз Ви моля! Да се спре това.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Вие нарушавате реда! Господин Неврокопски, много Ви моля, нека не се разправяме. Моля Ви се, не злоупот-

рбявайте с търпението на всички. Има думата Соня Младенова да обясни, след като с Вашия вот Вие гласувахте този дневен ред. Сега се предлага и аз ще поставя на гласуване това, което е постъпило като предложение от г-н Корнажев и г-н Кукуров. Но много ви моля да изслушаме вносителя от името на Законодателната комисия.

РЕПЛИКИ ОТ ОПОЗИЦИЯТА: Не е разисквано!

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Разискван е в две заседания и аз мога да посоча колегите, които присъствуваха от страна на опозицията: Това са: Снежана Ботушарова, Георги Марков, Златка Русева, колегата от БЗНС Андреев, Джеров, а в законопроекта е включено и предложението на г-н Светослав Шиваров по отношение на чл. 1 от Наказателния кодекс.

ЗЛАТКА РУСЕВА (от място): Аз не съм присъствувала обаче!

СОНЯ МЛАДЕНОВА: Това е записано в стенограмата на Законодателната комисия.

И последното ми съображение, което мислех да си запазя за края е това, че текстовете, които се предлагат сега, имахме неблагоприятното може би миналата година през м.декември, когато вече имаше възможност създаващата се опозиция да влиза в Законодателната комисия като гост, да предложим на т.нар. Девето тоталитарно Народно събрание, което от всички текстове възпроизведе само един. И аз ще ви го посоча кой е той: чл.174а от Наказателния кодекс.

Така че, господин председателно, ако трябва да се преразглежда нашият вот по отношение на дневния ред и точка втора в него, който гласувахме преди час и нещо, моля поставете го на гласуване. Но за мен дневният ред е приет и ние просто трябва да продължим да работим по него.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Добре, седнете си на мястото, за да пристъпим към решаване на този въпрос.

Става въпрос за следното. Независимо от това, че се гласува първоначално, направено е формално предложение, поради това, че са дадени материалите допълнително, което се поддържа от двама души, за отлагането на този въпрос за следващото заседание.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Уважаеми колеги! Нека да запазим спокойствие. Тук всички сме свидетели на грубо нарушение на установения в правилника ред за разглеждане на внесен законопроект. Безспорно е, че е гласуван дневният ред и разглеждането на законопроекта е включено по точка втора от него. Безспорно е, че колегите, направили предложение законопроектът да бъде отхвърлен от пленарното заседание, имат това право в качеството си на народни представители. Но не е допустимо преди изслушването на докладчика на законоп-

проекта, преди разглеждането на самия законопроект в подробности, преди изслушването на дебати с аргументи "за" и "против" ние да гласуваме за отхвърлянето на този законопроект в пленарното заседание. Това е грубо нарушение на правилника, колеги.

Ето защо ние трябва да изслушахме докладчика, да бъде дадена възможност за дебати, едва след което да гласуваме за приемането на закона на първо четене или пък за неговото отклоняване.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Аз предлжих да се отложи за следващото заседание.

РОСЕН ХУБЕНОВ: Вие нарушавате правилника.

БОЙКО ДИМИТРОВ: Ще направя едно предложение, с което бихме могли да намерим изход от това положение, което излишно се политизира и поляризира. Да дадем възможност на докладчика да представи законопроекта и да решим да отложим дебатите по него.

Това е предложението, което правя формално.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Ахрянов. Г-н Неврокопски, г-н Ахрянов поиска думата преди Вас, почакайте една секунда.

АНГЕЛАХРЯНОВ: Благодаря Ви, г-н председателю. Уважаеми колеги, искам да ви припомня все пак, че разполагаме с един график за гласуване на така наречените от всички нас приоритетни закони. Този график има 14 точки, като т. 15 беше разглеждане на въпроса с "народните" пенсии и пр. Това е графикът, който следва да изпълним до края на годината. В момента имаме чувствително изоставане от този график. Въпросният законопроект не влиза в него. Моля да се придържахме към графика. Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ (звъни): Г-н Неврокопски, моля Ви много кратко, само две думи.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Уважаеми г-н председателю, господа народни представители! Просто създаваме една, бих казал, ненужна атмосфера. Подчертавам, че не е нужна тази атмосфера, бъдете спокойни, проявете малко търпение мнозинството, и то в момент и по въпрос, който не бива да възбужда страстите. Става въпрос за изменение в Наказателния закон, в неговата материална част. Защо трябва да правим това сега?

Поддържам казаното от колегата Ахрянов. Има програма за приоритетните закони (*оживление*). Чакайте, той не е в тази програма и никъде, по никакъв повод не е заявявано, че изменението в Наказателния закон просто се налага с бързината, с която се налага да гласуваме онези закони. Да не губим вре-

ме. Вие знаете, за кои закони става дума. За тези, които опират до промяната на системата не в нейната правна област, а до икономическата система.

И още нещо. Уважаеми господа народни представители, аз моля и нашата секретарка, ние не сме присъствували. Не само ние с г-н Корнажев. Аз смятам, че този законопроект, нека стане г-н Джеров, не е минал през Законодателната комисия, а още повече не може да се предлага на вниманието на пленарното заседание законопроект без мотиви. Отделен въпрос е, че бихме могли да направим бележки. Защо, дори да сте прави по това, че само ние не сме присъствували, когато ви призоваваме да бъде върнат в Законодателната комисия, за да спестим време. Нали всички говорим, че ни е необходимо време.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Г-н Неврокопски, много Ви моля.

КРУМ НЕВРОКОПСКИ: Недейте правете това и не злоупотребявайте с това.

Аз моля, по въпроса за Наказателния кодекс не е необходимо да се създава това напрежение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Уважаеми народно представители! Много ви моля, след няколко минути предлагам да преминем направо към точка 5 (*оживление*). Затова много ви моля, предлагам не да се отхвърля, а да се отложи за следващото заседание разглеждането на законопроекта, да се дадат мотивити, да ги имат всички и спокойно да дискутирате. Това е предложението, което правя.

Моля, които са съгласни с това предложение, да гласуват. Има ли против? Въздържали се? - С 86 "против" и 12 "въздържали се" разглеждането на законопроекта за изменение и допълнение на Наказателния кодекс се отлага за следващото заседание.

РЕПЛИКА: Колко са "за"? Не ги преброихме.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Не ги преброихме, бяха мнозинство. Ще повторим гласуването. Които са за отлагането, моля да гласуват. - 142-ма са за отлагането. Приема се.

По т. 5-та. Поканвам Председателя на Републиката г-н Желю Желев да влезе в залата.

(Посрещнат с ръкопляскания и ставане на крака.)

ЖЕЛЮ ЖЕЛЕВ: Г-н председател, уважаемо председателство, уважаеми народни представители! След продължителни консултации с политическите сили поотделно и заедно, в рамките на Политическия консултативен съвет се стигна до кандидатурата на Димитър Попов за председател на Министерския съвет.

Димитър Попов е юрист и е работил през целия си живот като такъв. От 1950 г. до 1971 г. е работил като юрисконсулт. От 1971 до 1990 г. е работил като съдия. От март 1990 г. е председател на Градския съд в София. Не е гледал нито едно политическо дело, по неговите уверения. Специалист е в областта на наказателното и транспортното право. Автор е на много публикации, между които и книги.

На нашата широка общественост той е известен от работата му като секретар на Централната изборителна комисия по времето на изборите за Велико Народно събрание. Той отговаря на едно от основните изисквания в споразумението на политическите сили - министър-председателят да не принадлежи към никоя политическа партия.

Аз предлагам на Великото Народно събрание да възложи на г-н Димитър Попов в едноседмичен срок да състави правителствен кабинет и да го представи пред парламента за одобрение.

Призовавам политическите сили и синдикатите да подкрепят това правителство в рамките на политическото споразумение, което днес, утре или в понеделник предстои да бъде подписано и оповестено. В зависимост от подкрепата, която ще му бъде оказана от страна на политическите сили и синдикатите, ще зависят силата и характерът на това правителство. Ако подкрепата е силна, ние ще имаме силно правителство и обратното.

Съгласно споразумението, правителството ще трябва да работи в най-тесна връзка с парламента както по отношение на законодателната дейност, така и за подготовката на общинските и парламентарните избори.

Събитията във времето ще се разположат приблизително в такава последователност: провеждане на общински избори до края на м. февруари 1991 г., парламентарни избори - най-късно края на м. май 1991 година. (*Шум и оживление в залата.*) Разбира се, Великото Народно събрание решава всичко това, без неговото гласуване никой не може да решава. (*Оживление.*) Аз говоря за споразумението на политическите сили, това оповестявам.

Великото Народно събрание се саморазпуска до края на м. март 1991 г., като през това време се ангажира да приеме до 15 януари 1991 г. 8 абсолютно необходими закона, 5 закона, чрез които правителството да пусне в действие икономическата реформа, Закона за земята, за приватизацията, за банковото дело и защитата на инвестициите, данъчната система и Закон за социалната защита. И три закона, въз основа на които ще се правят местните и парламентарните избори: Закон за новото териториално устройство на страната, Закон за местните избори и нов изборителен закон.

От 15 януари до края на март 1991 година би следвало да се приеме Конституцията. По всеобщо убеждение това е напълно възможно. И веднага след приемането на Конституция Великото Народно събрание да обяви за своето саморазпускане и да насрочи новите парламентарни избори за Обикновено Народно събрание в края на месец май. За да може всичко това, тази огромна работа да се извърши, правителството и парламентът, както и политическите сили, трябва да положат максимум усилия за усъвършенстване работата на парламента и по-специално на предварителна извън, предпленарна подготовка на законопроектите. Трябва да се мобилизират усилията на експертните екипи в доработването и усъвършенстването на законопроектите, чрез което да подпомогнат комисиите на Великото Народно събрание. Мисля, че България има достатъчно голям потенциал в това отношение и той трябва да се ангажира.

И накрая, преди да завърша, бих искал да кажа няколко думи за досегашния министър-председател и досегашното правителство. Ще ми се да наруша малко нашата славна "байганьовска" традиция на политическия живот, когато някой слиза от политическата сцена да го обрुваме, охулваме, оклеветяваме, така че той да не може да се познае. За хората и техните качества, политиките трябва да се стремим да говорим обективно. В такъв смисъл бих искал да кажа, че Андрей Луканов се оттегля не защото няма необходимите качества на политик. Напротив, аз и сега смятам, че това е един от най-способните политици на съвременна България, а в своята партия - най-изявеният. Неговата политическа драма не е лична или чисто лична, тя е по-скоро драма на една политическа партия, която е осъдена да се раздели с държавната власт. (*Оживление в залата*) И това е един процес, който продължава вече пяла години. Загубването на министър-председателския пост от страна на БСП, е звено от цялата последователност на историческите промени. В този смисъл с гениални възможности да беше надарен министър-председателят на еднопартийното правителство на БСП, той не можеше да не фокусира върху себе си миналите прегрешения на своята партия и сегашните недоволства от икономическата криза. Казвам тези неща не самоцелно, а защото мисля, че първо не би следвало оставката на правителството да се обяснява със заговори, политически интриги, даже ако има такива елементи. Широко народно недоволство не се създава по такъв начин. И второ, че политици от калибъра и със способностите на Луканов не би трябвало да изчезват от политическия живот на страната. Техните знания, връзки и умения са необходими на страната. България няма толкова способни политици. Благодаря ви. (*Ръкопляскания в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Поканихме г-н Попов да се яви пред нас в Народното събрание. Заповядайте, господин Попов. Вероятно ще

искате да кажете няколко думи. Много Ви моля почакайте две-три минути, за да снимат.

ДИМИТЪР ПОПОВ: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа народни представители! Днес в 10 часа бях поканен от г-н Желю Желев, Председател на Република България, да приема предложението в резултат на споразумение на политическите сили в страната с парламентарно присъствие да се заангажирам с поста на министър-председател на България, да направя опит да съставя правителство. След един кратък, но много съдържателен разговор за условията, на които трябва да отговоря това правителство, неговата роля, задачите и неговите възможности и срока, в който то трябва да осъществи една минимум програма и като си давам добра сметка за времето, в което трябва да направим това, за условията, в които се намира нашата държава и народ, разположението на политическите сили и техните стремления и изключителната трудност на задачите на едно такова правителство, независимо от кого то би било оглашено. И като знам какви трудности са изпитвали уважаемите господа, които са водили правителства в близките дни, имайки напълно съзнание за отговорността, лична и не само лична пред този народ, и пред отечеството, аз приех това предложение. Но го приемам с една надежда, която не можеше да бъде изразена като условие, което да осигури Председателят на Републиката. Едно такова правителство, водено от човек, който не принадлежи към никоя политическа сила, а е чист професионалист и общественик, може успешно да се справи с тези задачи, при тези условия, ако са налице преди всичко силен парламентарен кредит, широка обществена подкрепа на всички обществени сили и политически такива, извън парламента. Едно солидно професионално присъствие в състава на този кабинет. Един общ дух на добра воля и на конструктивизъм. Не бих счел за разумно и полезно в такива дни да поема отговорност за едно правителство, което отива на политическа саможертва. Аз влизам в това правителство, като едно правителство на надеждата на този народ, като едно правителство, което си поставя една задача с усилията на всички да може да се спре този процес на слизване надолу, бързо да се овладеят процесът и състоянието на относително безвластие, бързо да се възстанови и издигне престижността на институциите, без които нито едно общество не може да бъде управлявано, бързо да се осъществят онези необходими промени от икономически, правен характер, без които стабилността в живота ни е немислим.

Уважаеми дами и господа народни представители!

Вие по-добре от мен разбирате, че у нас е необходимо едно силно правителство, което да бъде посрещнато с надежди и одобрение и с подкрепа на всички

ки сили в страната и да бъде прието с доверие от силите извън страната. Без едно такова правителство ние не можем да получим така необходимите ни подкрепа и признание - и политически, и икономически, и не бихме могли да оценим това, което е и ваша основна задача.

Аз бих приел, и уверявам ви в това, със съзнанието за отговорност да участвам заедно с вас в този процес на мирен преход от една система към друга. Вие и силите, които представлявате, постигнахте едно, бих казал, епохално споразумение в началото на тази съдбовна за България година - преходът към демокрация, към парламентарна правова държава да бъде мирен. Вие приехте механизма на този преход - избори.

По едно стечение на обстоятелствата аз взех участие в тази кампания. За наше общо щастие това бяха може би единствените избори в България при многопартийна система, при които нямаше пострадали лица, нямаше убити, нямаше ранени. Бих казал, политическите сили, нашият народ, издържаха успешно един сериозен политически изпит.

Аз ще бъда лично доволен, ако успея в своя опит да съставя едно правителство, в което да има силно политическо присъствие на парламентарните сили. И силно професионално присъствие.

Уважасми дами и господа, без вашето присъствие в такова правителство и без вашата подкрепа то ще бъде осъдено на смърт.

Не бих се заел да участвам в такова правителство и в същото време аз разчитам на възможността да се опитам да привлека в това правителство професионалисти без политически ангажменти, уважавани и престижни хора, мислещи, желаещи доброто на България и на нашия народ и готови да им служат.

Ако вие ме облечете във вашето доверие, ако вие ми дадете вашия кредит, т.е. дадете ми възможност да направя този опит, аз с благодарност ще приема това доверие.

Аз ви благодаря за търпението, с което ме изслушахте. Аз съм оптимист. Вярвам в конструктивизма на политическите сили в България. Аз вярвам в българския народ, вярвам в неговите синове. Аз бих бил доволен, ако, когато срокът на това правителство изтече, нещата в нашето отечество бъдат в състояние по-добре, отколкото са сега.

Благодаря за вашето внимание.

(Бурни ръкопляскания в залата)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Попов, моля Ви да седнете. До господин Луканов. Като Ви пожелаваме да не изживеете същата драма!

(Димитър Попов заема мястото до Андрей Луканов, който го поздравява.)

Кой иска думата? Има ли някой? Първи се записили при мен Маньо Манев и господин Тамбуев пожела думата. И Вие, третият.

МАНЬО МАНЕВ: Уважаемо председателство, *(Оживлението в залата не стихва)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля за тишина!

МАНЬО МАНЕВ: Уважаеми народни представители! Само преди една седмица заедно с още 52 други народни представители аз гласувах против оставката на министър-председателя, бившия вече; Андрей Луканов.

Днес аз ще подкрепя предложението за министър-председател да бъде издигната кандидатурата на независимия кандидат Димитър Попов. Чувствам го като свой дълг пред моите избиратели, пред моите колеги във Великото Народно събрание да изразя своята на пръв поглед противоречивост, двойствена позиция по един и същи повод.

Гласувах против оставката на кабинета на Андрей Луканов, защото това бе волята на мнозинството на избирателите от 19. Новозагорски район, които те ентусиазирано изразиха на многохиляден митинг в града само два дни преди гласуването във Великото Народно събрание.

Гласувах против, защото този акт вместо толкова желаната демокрация в нашата страна започна да се утвърждава като крайно опасното за днешното положение явление, което е прието да се нарича поплукратие. Тоест, насилие и безотговорност на улицата. Господството и волята на мнозинството от народа започна да се заменя с властта на тълпата, с властта на малцинството.

По този начин според мен се осъществява натиск на деструктивните сили, препятства се обединяването на обществото и излизането на страната ни от тежкото положение, в което ние се намираме.

Днес моето отношение, като отчитам сложилото се положение в страната, е в насока, както вече подчертах, да подкрепя правителство под ръководството на Димитър Попов.

Считам, че е дошло време всички да разберем и дълбоко да осъзнаем в себе си факта, че само разумът, далновидността и родолюбието трябва да вземат връх над развилнелите се политически страсти и чувства за непогрешимост, самонадеяност и властолюбие. Настанал е часът, когато всеки от нас, преди да афишира, че е син, зелен, червен или оранжев по политическа символика, е преди всичко българин, гражданин на майка България, пред която сме винаги длъжници като нейни чедра. Човек избира своите политически пристрастия, може да избира, може да промени техния днешен и утрешен цвят, може дори и да измени на политическите си убеждения. Но тя, Родината ни, остава една и неизменна.

Тежко ни, ако като блудни синове и дъщери ѝ изменим! В този смисъл ще ми се сега да си припомним думите предупреждение, силни и правдиви, на големия борец за мир пастора Мартин Лутъркинг. Ние, заяви той, или ще живеем заедно като братя и сестри, или ще умрем като глупаци. И не от съдбата е отредено или от гнева на боговете, а от нашето собствено решение зависи коя от тези алтернативи ще се сбъдне.

Нека прозрем дълбоко в съзнанието си тази голяма истина, за да не оставим да ни завлече повече стихията на разединението, на противопоставянето, на враждата. Нека чрез вота на доверието към правителството на Димитър Попов се обединим още по-силно и по-мощно да изразим своята воля за обединяване, за решително противодействие на енергията и хаоса, които ни заплашват. Нека се обединим и чрез своята дисциплина в труда и в обществото, да съхраним мира за нашите деца, близки и приятели.

Това е, уважаеми народни представители, единственият според мен, спасителен път за България, за нашето успешно движение - днес и утре - към плодовете на човешката цивилизация. Това е единственият избор, за да бъдем спокойни за бъдещето, което ни очаква в навечерието на новия век. За да бъдем достойни като българи в днешното отговорно за демократичните промени времена!

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Тамбуев.

ГЕОРГИ ТАМБУЕВ: Когато трябваше да изберем главен прокурор на Народна република България аз си позволих да задам няколко нелицеприятни въпроси и в същото време обърнах внимание на кандидата за главен прокурор, че държа много да отговори на един въпрос, за който аз имах известна документация и съобразно отговора му щях да взема отношение. Аз бях свидетел как по недемократичен начин ние избрахме главен прокурор на Народна република България и как уважаемият г-н Мартин Гунев изобщо не отговори на нито един мой въпрос. Сега имам само два въпроса към кандидата за министър-председател на Републиката и държа тези въпроси да не бъдат отменати, а да им бъде даден съответен отговор.

Господин президентът, препускайки, мина покрай биографията на кандидата за министър-председател, от която аз разбрах, че той се е занимавал с наказателно право и е разглеждал наказателни дела. Оттук е и моят въпрос: колко смъртни присъди в своята практика е издавал кандидатът за министър-председател и какво е отношението му към смъртното наказание?

И вторият въпрос е: какво е отношението му към т. нар. "съдебна грешка", напумелият случай с Ваньо Александров, където е издадена присъда от 20 го-

дини затвор и е обвинен, че е убил съпругата си, а след това се появяват доказателства, че той няма нищо общо с убийството? Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Благодаря. Имате думата.

ТРИФОН ДИМИТРОВ: Господин председател, уважаеми народни представители! Днешният ден ми дава повод да кажа и аз няколко думи за досегашното правителство на г-н Андрей Луканов и за самия Андрей Луканов. Веднага искам да опонирам с това, че слизането му от министър-председателския пост не е слизано от политическата сцена. С това искам да му предам най-добрите топли човешки поздравии от моите избиратели, моите приятели и другари за неговото мъжество и за всичко онова, което той е направил за демокрацията в България. *(Бурни ръкопляскания от страна на блока на БСП и Центъра)*. Нека той да бъде уверен, че ще има подкрепата на хората от Чирпанския край за неговата работа и по-нататък в името на демократична България. Заедно с това възразявам на твърдението на г-н президента, че Българската социалистическа партия е обречена. Нейното присъствие днес в парламента, нейното присъствие в живота на България доказват точно обратното и именно на това присъствие и активно участие в парламента и политическия живот на родината се разчита днес и за едно ново, здраво, стабилно правителство, което да изведе страната от кризата. *(Ръкопляскания от страна на блока на БСП и Центъра)*.

Преди време аз гласувах против оттеглянето на Андрей Луканов. Гласувах против, защото със своя вот протестирах против две неща: първо, против блокирането на дейността на правителството на Андрей Луканов и второ, против мълчаливото съгласие на президента с уличните демонстрации, в голямата си част незаконно проявени. *(Бурни ръкопляскания от страна на блока на БСП и Центъра)*.

Днес се обръщам към господин президента, че не са нужни нотации и препоръки на Великото Народно събрание и че само Конституцията и Великото Народно събрание ще решат кога, какви избори да се провеждат - за местни органи, за Народно събрание и президентски избори. *(Бурни ръкопляскания от страна на БСП)*.

Нашата главна задача днес е да изградим Конституцията много бързо, но не и прибързано, защото тя е в основата на демократичния живот на България.

В заключение, аз искам да се обърна към кандидата за министър-председател: споделя ли той твърдението за обречеността на Българската социалистическа партия, на чиято подкрепа ще разчита евентуално и днес? *(Ръкопляскания от страна на блока на БСП)*. Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Томов поиска думата.

АЛЕКСАНДЪР ТОМОВ: Уважаемо председателство, уважаеми дами и господа народни представители! Както е известно на нашата общественост, през миналата седмица бяха взети важни за цялата страна и за нашата нация решения. Аз няма да се спирам на тях, тъй като миналата седмица не бях в страната, но искам да кажа, че държа на мнението си, че от гледна точка и на страната, и на всички представени в парламента сили, това бяха решения, които и по своето съдържание, и по начина на провеждането си не бяха свързани с най-оптималното, което е необходимо на нацията в настоящия момент.

Независимо от това обаче в изпълнение на постигнатите тогава договорености, днес ни се предлага избор и ни се предлага да бъде възложено съставянето на ново правителство на един неутрален кандидат.

Аз мисля, че независимо от полемиката, която се разгърна тези дни в печата, независимо от различните тълкувания на процеса и на проблемите около съставянето на правителството, самият факт, че днес ни се предлага един неутрален кандидат, безпартиен, е нещо, което отговаря на договореностите и което е положително от тази гледна точка. При създамата се обществено-политическа и особено икономическа ситуация в страната аз мисля, че едно такова решение може и трябва да бъде подкрепено. То отговаря на всички досегашни желания и позиции на Българската социалистическа партия за мирен преход към демокрация и за намиране на съгласие между обособилите се, поляризираните се политически сили. Бих искал да кажа по този повод и няколко думи за личността на господин Димитър Попов. Нашата общественост познава Димитър Попов вече достатъчно добре както по времето на изборите, така и в периода след изборите. Аз мисля, че без да има днес възможност да кажем, че има идеални кандидати и аз съм абсолютно убеден, че такива кандидати въобще няма, можем да кажем едно, в което трябва да бъдем убедени. То е, че Димитър Попов е личност, че той отстоява своето мнение, че той може да защити определено свое виждане и концепция и това е, несъмнено, положително.

Второ, Димитър Попов е несъмнено един юрист, утвърден в нашата юридическа практика, познат добре на нашата общественост, един високообразован професионалист и именно в сегашния момент ми се струва, че е добре в нашето правителство да има представител на тази професия. Няма съмнение, че безспорни хора няма. Аз искам да ви попитам, дами и господа народни представители, кои са тези хора, за които се говори само добро и само хубаво? Това са обикновено хора, които никой не познава, или които не вършат нищо. Аз мисля, че кандидатурата, която ни е представена днес, има достатъчно сериоз-

ни качества, за да се надяваме, че с помощта на политическите сили, представени в парламента, ще може да извърши тежката задача, която предстои.

Има обаче едно условие и трябва да е напълно ясно, тези дни, когато се водеха преговорите и консултациите, едно нещо беше несъмнено ясно, че Димитър Попов може да успее само по един единствен начин: ако той получи широка парламентарна подкрепа, ако това национално съгласие, за което говорим, тази национална партийност, която ни е толкова необходима, се превърне в реален факт.

Ако ние забравим изведнъж за момент това, че от нас няма "по-велики" и от нашите партии няма "по-велики" и че има нещо над нас, което е единствено, определено и то е ясно - това е България!

Заедно с това искам да кажа и още нещо. Миналата седмица подаде оставка един несъмнено талантлив човек и аз повтарям думите си отпреди 10 дни пред това Велико Народно събрание. Мога да кажа по този въпрос и по този повод, че аз поддържам това, което каза за Андрей Луканов Председателят на Републиката. Заедно с това искам да изразя надежда, че когато председателят на Републиката заяви, че "партията, към която принадлежи Андрей Луканов, е партия, обречена да се раздели с държавната власт", той вероятно има предвид някоя партия от миналото, една партия отпреди 10 ноември, една партия, с която ние се разделихме.

Аз мисля, че най-ценното на президентската власт е нейното изключително право и умение да стои над партиите, над партизанщината и над това да определя коя партия в парламента или извън него... (*бурни ръкопляскания от страна на блока на БСП и Центъра*) има право на съществуване или не.

Това качество на президентската власт ние винаги сме уважавали и умението на президента Желев да стои именно и да утвърждава този начин на мислене и тези конституционни пълномощия, ние сме уважавали у него също.

В заключение, дами и господа народни представители, искам да кажа, че днес повече от всякога, повече от винаги преди всичко, които сме в тази зала трябва да разберем и да се проникнем от една единствена мисъл, че въпросът не опира само до властта и до това кой да бъде, кой да "води бащина дружина", а въпросът днес опира до това - ще оцелее ли България в този динамично променящ се свят, ще оцелее ли българската икономика, ще има ли какво да ядат нашите деца, ще могат ли нашите майки да раждат спокойно, ще може ли всичко около нас, което се нарича "български нормален политически и обществен живот" да се развива както трябва или не.

Днес няма много кандидати да изведат България от тежката криза, в която се намира. Г-н Димитър Попов поема една отговорност и аз му благодаря

за това мъжество. Нека, когато той поема и той поема тази част от това мъжество да разберем и ние с вас, че това мъжество зависи и от нас, че то трябва да бъде присъщо и на нас. Благодаря. (*Ръкопляскания*).

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата господин Милан Дренчев.

МИЛАН ДРЕНЧЕВ: Госпожи и господа народни представители! Ние живеем в един много труден момент, момент, в който трябва да сме задължени да вземем само разумни решения.

Ние стигнахме до едно споразумение, безспорно, нямаше друг изход, че министър-председателят трябва да изхожда не от една или друга политическа организация, не от една или друга политическа прослойка, а да бъде приемлив за всички, който може да застане над партийните тесни интереси и когато ръководи едно правителство, да го ръководи само в името на народ и държава. Много беше труден изборът. Може би в българската история никога не се е случвало така, че да няма кандидати за министри, още повече за министър-председател. Аз съм свидетел в миналото, че при всяка политическа криза безброй бяха такива. А това говори, че всеки осъзнава колко е труден и отговорен политическият живот. И аз съм радостен тук, че и от двете страни се изказват за одобрение на тази кандидатура на досегашния съдия Димитър Попов.

Аз съм зад нея и за нея (*Ръкопляскания*).

И организацията, от името на която заставам тук, ние подкрепяме тази кандидатура. Ние трябва действително да дадем парламентарна подкрепа и то солидна, осезателна и сигурна, на неговото правителство, за да може да се изпълнят тези задачи, които ние си поставихме с условията в споразумението преди няколко дни и днес. Ако това не стане, ние с нищо няма да подобрим положението и няма да намерим никакъв изход.

Бих си позволил да подчертая грешката на нашия парламент, която той направи. Ние не ускорихме задачите, не решихме задачи, за които бяхме избрани. Първо, безусловното условие за изработването колкото се може по-бързо на основния закон - Конституцията. Ние не гласувахме и важните закони. Чак сега имаме това споразумение-решение, но макар и късно нека да вървим смело по този път - и съзнателно, и разумно.

Предизвикаха ме и дадох повод да се изкажа и по друг въпрос. Аз не смятам, че някой от досегашната, бившата комунистическа партия, и сегашната Българската социалистическа добре изтъкуваха изказването на президента. И аз смятам, че не беше съвсем точно, но то се подразбира какво е.

Ние смятаме, че миналата комунистическа партия е обречена, не само от нашия народ и от нас, но и от тези, които стоят тук. Те безусловно отричат прес-

тъпленията и грешките. Но аз само бих ги призовал - нека да докажат на дела това отсега нататък. Ето - предстоят закони, които смятаме, че трябва да бъдат демократични. Предстои гласуването на Конституция, която трябва да бъде демократична! Предстои да се създадат условия и възможности за свободни, демократични избори за местна управа и общински... Предстоят също и решителните избори - да се избере нов парламент, който именно ще преустрои българската държава, и българската общественост, и българската икономика, и системата - не ние. Ние не сме способни.

И ако Социалистическата партия даде възможност и допринесе със своите действия в това, ние ще я признаем като демократична организация, ще признаем и нейните членове, че те имат право да поддържат тази партия, защото и те са демократи, както всички други. Аз смятам, че това ще направят! И ние никога не можем да кажем, че тази партия, ще бъде обречена, ако тя бъде демократична и ако тя има действително поддръжници сред нашия народ. Ние ѝ пожелаваме на добър час и смятаме, че благоразумието въобще ще надделее!

Призовавам да дадем подкрепа на бъдещия, настоящия кандидат да състави бъдещото правителство и нека му кажа: "На добър час!", за интересите, за благоденствието, за доброто бъдеще на българския народ и българската държава!

Моля всички да го подкрепим. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата г-н Дертлиев.

ПЕТЪР ДЕРТЛИЕВ: Банална истина е, че живеем в преломно време. Съзнанието на всички ни е безусловно, че ни чакат много тежки дни, много тежки решения. Решения, които са непосилни за която и да е личност. Защото, ако беше въпрос само до личност, това което каза нашият президент за бившия министър-председател би решило въпросите. Също би било много лесно и от нас, от другата страна, да решим въпросите ни с една личност. Въпросът е много по-сериозен. Много по-дълбок. Трябва да се решат неща в трагично време, да се решат неща, които няма да носят лаври, а трудности и неприятности. Някога, когато английската армия, издана при Гюнкерк се върна в Англия, Чърчил каза: "Не ви обещавам радости, не ви обещавам лесен живот. Ще има кръв и сълзи. Но ще победим!"

Ние сме изправени пред тази дилема! Да минен през трудни дни, дни, в които ще страдаме! Но ние трябва да бъдем сигурни, че сме към победния път! Нещо странно добре ми зазвуча в речта на кандидата за министър-председател! Правителството на надеждата! България има нужда от надежда! Защото тя живее в една обстановка, когато вече смята, че няма надежда. Когато ней-

ните деца напускат обезсърчени родината. Когато всеки вика: "Как ще преживея?" Един човек ни обещава надежда! Можем да му повярваме!

Има едно нещо, което всички трябва да знаем. Ще управлява парламентът повече отвсякога. Ако този парламент не намери сили в себе си да управлява, да помага на управлението, ако ние се увлечем да бъдем лесни, да бъдем популярни, да говорим красиви речи в този труден момент, винаги ще бъде лесно да кажем красиви думи, приети от хората, когато някой друг решава тежките неща.

Винаги е лесно да кажем на пациента: "Можеш без операция", но той има нужда от операция. Но ако животът ще бъде спасен от операция, нека да имаме куража да му кажем: "Това е твоята надежда!" Ще решаваме ние до огромна степен. Но кой ще извършва нещата?

Нещата са сложени така, че една страна не може да проведе необходимите мероприятия, една страна не може да проведе това, което изисква моментът.

Падането на бившето правителство, подчертано бе казано, не се касае до парламентарно мнозинство, касае се до опора на обществени сили. И ако всичките ние сме съгласни, че трябва да настъпи една промяна, и че тази промяна е към смяна на тоталитаризма, ако тази смяна е посоката на едно социално пазарно стопанство, ако тази смяна е да създадем една нова икономика, базирана на всичките равнопоставени икономически структури, ако ние сме съгласни с това и създадем законови условия, едно правителство ще може да бъде критикувано преди всичко от това доколкото то е изпълнило тези условия, които ние, като законодатели ще му определим.

Защо се спряхме на г-н Попов? Безусловно на хората от тази страна би бил желан човек, този на който те имат доверие, който е съпричастен към техните схващания и когото познават. Ние също имаме нашите избраници. Сигурно! Сигурно! И с по-голяма радост бихме подкрепили такъв човек. Но сега не е време за едно рамо. Условията са толкова тежки, че трябва две рамена - да подкрепят и да поемат тази тежест! (*Ръкопляскания*)

Ако беше човек от тази страна (*сочи наляво*), ние щяхме да бъдем препълнени с недоверие за неговото пристрастие. Ако беше от тази страна (*сочи надясно*), те щяха да споделят същото. Бе необходим един човек, който ако не се ползува с партийното пристрастие, подчертавам, ако не се ползува с нашето и вашето партийно пристрастие, да се ползува с нашето доверие. И аз не смятам, че изборът трябва да бъде направен с такава формулировка "понеже няма някой друг". Формулировката е такава - необходим ли е този човек?

Девет милиона българи, предполагам, че в този момент могат да направят много лесно своя избор и те ще бъдат девет милиона избори. Събрахме се представителите на всичките основни политически партии и за нас беше труден въпрос - да изберем необходимия човек. Защото политиката е действие на необходимото, а не на желаното. Желаното е партийно. (*Откъслечни ръкопляскания*) Но ние правим политика на необходимото. Необходимият човек ли е г-н Попов? Каква е задачата, която той има да изпълни?

Той трябва да балансира между две политически сили, които няма какво да ви лъжем, имат доста много емоционални, експлозивни моменти помежду си. Той трябва да балансира, да сумира, да тушира, да намалява напрежението, което съществува между тези формации, за да може да се реализира едно управление.

Не само това. Този човек трябва да реализира промяната, за която говорим, и да направи така, че тази промяна да не бъде оскръбление за едни или пък с чувство за изиграване от други. Този човек трябва да направи промяната с изкуството на един юрист, който уважава законите, на човека, който знае да помирява, и още нещо, да действа. Да действа в изпълнение на това, което ние тук ще кажем, ние това, което ще искаме и което нашият български народ очаква.

Юристът, великолепният юрист Попов има качествата на високоинтелектуален човек, на един човек, който със своята ерудиция може да се справи с тези трудни задачи. Аз зная възраженията на много от моите приятели и те са най-много там, ние искахме и много ни се искаше той да бъде страна по времето, когато той беше един от отговорните за контрола на изборите. Ако той беше страна, драги приятели, той нямаше да бъде днес тук. Той трябваше да бъде извън страните и колкото може, той го направи.

За това аз с чиста съвест ще гласувам за образования, умния и с добра воля юрист Димитър Попов. Не забравяйте, Димитър Попов ни даде лозунга на нашето време "правителство на надеждата". Пожелавам ви да бъде това наистина правителство на изпълнената надежда. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Давам думата на г-н Вълков.

ВИКТОР ВЪЛКОВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми колеги народни представители! Напълно съм съгласен с това, което каза д-р Дертлиев, че трябва да имаме все по-малко време за дълги и красиви речи. В случая се касае за предложението на президента за г-н Попов, който трябва да състави правителство. Това решение, както всички разбрахте, надявам се, е компромисно решение и носи всички белези на всякакво компромисно решение.

Правителството, косто г-н Попов трябва да състави за наше щастие на представителите на БЗНС, се доближава до това правителство, което ние искаме през м. февруари на "кръглата маса" с участие на представители на повечето политически сили. Нека пожелаем успех на г-н Попов в съставянето на такова правителство и успех на правителството, когато то бъде съставено.

Благодаря ви. (*Ръкопляскания*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Бахнев има думата.

ЮЛИЙ БАХНЕВ: Господин председател, дами и господа народни представители! Аз искам преди всичко да се върна на идеята на г-н Дерглиев, че ние се нуждаем от една надежда. Ние се нуждаем от надежда, ние се нуждаем от идеал, към който се стремим да стигнем. Но тази надежда е само в нас. Само ние можем да я осъществим, ние, хората. Отгоре или отвън няма да дойде тази сила, която да осъществи тази надежда. Само ние и нашите избиратели.

И затова, когато ние обсъждахме добрата програма на бившето правителство на г-н Луканов и по принцип одобрихме тази програма, ние казахме - може ли тя да бъде осъществена - и да, и не. И да, защо? - Ако има подкрепата на народа. Програмата на правителството на г-н Попов ще има подкрепата на народа. Очакваме тази програма.

Второ, тя трябва да има подкрепата на парламента. Движението за права и свободи подписа политическото споразумение и се съгласихме да бъде представена кандидатурата на г-н Попов, безпартиен, за министър-председател и подкрепяме тази кандидатура. Даваме възможност на г-н Попов да състави ново правителство и колкото може по-скоро да излезе с програма на това правителство.

Парламентарната група на Движението за права и свободи обещава подкрепа на програмата и на дейността на правителството, ако програмата отговаря на националните интереси, на надеждата да излезем от кризата, да свършим с тоталитарната система, да установим нов ред в България и да отиваме към нашите идеали по-нататък. Животът не спира. Националните интереси и правата, и свободите на всички граждани, които живеят и чувствуват България за своя родина.

Желая Ви успех, господин Попов!

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господин Йорданов има думата.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Уважаеми господин председател, господин президент, дами и господа народни представители! Вземам думата като председател на фракцията в парламента на Радикалдемократическата партия. Нашата партия участва с изключително чувство за отговорност в разговорите за постигането на едно работно споразумение. Днес ние вземаме отношение

към предложената от г-н Председателя на Републиката кандидатура на г-н Димитър Попов, който е призван от Председателя на Републиката да опита да състави, както той се изрази, правителство на надеждата.

Ние обаче сме абсолютно убедени, че надеждата не може да бъде неутрална. Надеждата винаги във всички времена и епохи, при всички обществени системи, се е свързвала с поглед напред. Поглед напред за нас е демокрацията. И аз мисля, че г-н Димитър Попов не може да бъде неутрален спрямо демокрацията. Той може единствено да работи за демокрацията, за смяната на икономическата и политическата система в тази страна. Аз мога да разбирам неговата неутралност само в този смисъл.

От друга страна, многократно ние изразихме мнение, че днес на България е необходимо не неутрално правителство, не правителство, което ще възприеме лицето на един неутрален министър-председател, а правителство, изключително силно ангажирано, правителство енергично, което след като вземе законите от Народното събрание, решително, ясно, без двоумене, без да вдигат министрите и министър-председателят телефона и да питат отделните политически сили, а правителство, което да действа, което да осъществява реформата.

За съжаление ние изпитваме съмнение, че г-н Димитър Попов ще може да състави такова правителство. Аз няма да се разпростирам откъде идва нашето съмнение. То идва главно от това, че много политически сили искат да подкрепят правителството, но не се ангажират с участие в него. Това е една главна пречка, основна причина. Тя може да ни доведе дотам, че един ден някои да си измият ръцете, както Пилат си изми ръцете. Това е опасно за страната в този момент.

И ние, като хора, които уважаваме главно честното политическо отношение, мислим, че едно правителство може да бъде силно, авторитетно, смело и решително само когато е подкрепено реално, а не на думи, от политическите сили. Тоест, само когато от своите среди тези сили излъчват личности, които да участвуват в това правителство.

От друга страна обаче не сме против идеята за едно правителство с чисто служебни функции, което просто да доведе страната до следващите общи парламентарни избори, до един друг, различен от този парламент. Господин Димитър Попов трябва да реши тази задача - дали да бъде едно служебно лице или да бъде човек, който ще извърши поне част от смяната на икономическата и политическата система на страната. Или ако днес той е предложен като неутрален от господин Председателя на Републиката в първия миг, в който той

ще ни представи правителство, той вече не може да бъде неутрален, защото историята не познава заден ход.

Благодаря за вниманието. (*Ръкопляскация отъясно*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата госпожа Връбка Орбецова.

ВРЪБКА ОРБЕЦОВА: Уважаемо председателство, уважаеми колеги, уважаеми господин Попов! Излизам да кажа няколко думи спонтанно и искрено и, признавам си, с голяма доза притеснение, излизайки след такива политически мъже.

Бих искала, господин Попов, да Ви кажа и призная, че с голяма болка, лично аз, приех оставката на Адрей Луканов, но с още по-голяма болка, почти като лична трагедия, бих изживяла един продължителен период, в който нашата страна да се намира в състояние на безвластие.

Нашата страна за мен е един тежко болен човек. Аз знам, че така, както един тежко болен човек се нуждае от ефикасни лекарства, така и една страна се нуждае от своето управление, ефективно, справедливо, демократично. Знам, че най-лошите лекарства за нашата държава биха били анархията, безвластието.

Тук преждеговорившите ви поздравиха за вашето мъжество. Аз бих се присъединила напълно към това и аз ви поздравявам за вашето мъжество, но същевременно бих искала да кажа, че само мъжество, макар да е абсолютно необходимо, не е напълно достатъчно. Защото, когато една машина тръгва по напредолнището, за да се спре инерцията и ускорението, трябва да ѝ противодействува сила, по-голяма и от инерцията, и от ускорението. Тази сила, господин Попов, е Вашата съвместна работа с парламента, с Президентството. Тази сила, смятам, е доверието и нашето, и на народа, защото народът е над всички нас. И ако аз бих Ви пожелала нещо от цялото си сърце, то е именно да не забравяте за този народ така, както не забравихте по време на изборите.

Аз не Ви познавам, за да кажа това, което някой от преждеговорившите казаха. Бих желала наистина да кажа някои добри думи, но за съжаление не Ви познавам. Аз се доверявам на онова, което моите колеги казаха и на това, което Вие показахте по време на изборите. Затова, позволете ми, господин Попов, да Ви кажа, че аз вярвам, че няма да забравите резултатите от тези избори, защото там беше изявена волята на народа. (*Силно оживление отъясно*)

Пожелавам Ви Вие и Вашето правителство да не забравяте, че колкото и важни, колкото и много бързи да бъдат тези промени в икономическия статус на страната, Вашата сила и доверието - нашето и на народа към Вас - ще се определят от това, доколко ще намерите баланса между икономическите мерки и

осигуряването на социалната сигурност. Затова Ви моля и Ви призовавам, господин министър-председателю, ако Вие бъдете избран и съставите Вашето правителство, да не забравяте майките, децата, болните, социално слабите, да не забравяте студентите, които се нуждаят от това да влезат най-после в своите аудитории, от своите общежития, от своите стипендии.

От сърце Ви пожелавам успех във Вашата работа.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има думата Димитър Попов. Моля народните представители да влязат в залата.

ДИМИТЪР ПОПОВ: Уважаеми дами и господа народни представители! И в най-добрите си мисли и виждания за тази среща не се надявах, че ще се получи това, което стана. Всъщност в изказванията на уважаемите господа народни представители се дадоха някои направления, така необходими за избистряне на концепцията на едно бъдещо правителство, за което аз много благодаря. Но, първо, нека отговоря на въпросите, които уважаемият господин Тамбуев постави.

Уважаеми дами и господа народни представители! В продължение на почти 20 години аз работих в най-големия съд в тази страна и имах участта и жребия да гледам едни от най-тежките дела при най-остри конфликти в живота на част от този народ. Господин Тамбуев, господа народни представители, аз имах жребия и участта да постановявам смъртни присъди не по мое желание. Смъртното наказание е едно оръжие в борбата с престъпността, предвидено в самия закон. Споделям или не тази концепция, за един съдия тя е реалност. Един съдия не може да откаже да приложи закона. (*Ръкопляскания отляво*) Той е длъжен да го прилага. Друг е въпросът, какви свои собствени позиции има в една дискусия, в един спор, когато се избистрят вижданията и съдържанието на един закон, на една теория.

Аз съм осъждал на смърт само убийци, лица, извършили най-тежките престъпления срещу личността, и то квалифицирани престъпления. И никак недейте да мислите, че това е било лесно за мен, както не е лесно за никой съдия, който е имал този жребий. Има моменти в живота на един съдия, които аз не ви пожелавам. Тук има съдии, които знаят твърде добре какво означава това, както и правници и адвокати, които са участвували в такива дела и в мои процеси. В името на една висша справедливост, на едно спокойствие и сигурност за живота на обществото трябва да имаш мъжеството и волята, и отговорността да поемеш върху себе си тази отговорност. Само аз си знам, колко струва това на един човек, който трябва да постави своя подпис под една такава присъда. Само аз си знам, в тези 20 години, какъв бях и какъв съм станал. Не

от угризения, не от колебания, а от необходимост това общество да живее спокойно.

Искам да ви кажа, че ако не бяха няколкото смъртни присъди, които Софийският градски съд е постановявал, между които и няколко мои присъди, София нямаше да се радва на нещо, което е уникално за Европа. Искам да ви го кажа.

За нашата столица, която има повече от милион население, делата с обвинение за убийство в рамките на една година са около 20, от които 10 са довършени престъпления, а 10 са опити.

Уважаеми господа, това е денонощната или седмичната порция на един град като Милано или Мюнхен. Това явление, което даваше възможност на нашите жени, на нашите деца, на нашите майки и на вас спокойно да се прибирате по домовете си, се корени в наказателната практика на съдилищата в България, на Софийския градски съд, в който аз съм бил редови съдия.

Не от любов към смъртното наказание, нито от садистично удоволствие са поставени такива присъди. Тук не искам да откривам спор за тяхната целесъобразност. Повярвайте ми, моята хуманност, моето възпитание, моите виждания не са привърженици на смъртното наказание. Но то засега съществува и ако някой би могъл да го премахне, това сте вие, а не ние.

Вторият въпрос. Аз съм безкрайно благодарен на г-н Тамбуев, защото ми дава възможност, каквато аз не съм подозирал, че мога да получа в живота си. Най-после и аз да кажа пред тази общественост и пред този народ как стоят нещата с делото "Ваньо Александров". Този човек беше предаден на съд с обвинение за това, че предумишлено е убил своята съпруга. Обвинението беше изградено на солидни доказателства - негови лични признания, убедителни, многократно повтаряни, сложна деветчленна съдебномедицинска експертиза, в чийто състав бяха включени най-добрите съдебни експерти на България, и други доказателства. Той беше осъден на лишаване от свобода - наказание, което Върховният съд счете, че е твърде снизходително за извършеното от този подсъдим престъпление. Присъдата беше отменена и върната за ново разглеждане от Софийския градски съд.

Исках само да ви припомня, че съгласно процесуалния ред в съдилищата, когато се отмени една присъда и делото се разглежда за втори път в един съд, делото се възлага на съдия, който има по-високо старшинство от онзи състав, който е гледал делото първия път. И тъй като аз бях с такова старшинство, това дело се възложи на мен. Събраните по делото доказателства не даваха основание изобщо да се спори за авторството, да се спори успешно. Аз постанових присъда осъдителна, но не изпълних внушенията и указанията на Върхов-

ния съд и не осъдих този човек на смърт. Моят акт беше основание за една енергична кампания и по-точно един протест от Софийска градска прокуратура и Главна прокуратура срещу присъдата. И тя отиде на разглеждане за втори път във Върховния съд. Върховният съд сподели всички мои съображения срещу смъртното наказание, но увеличи наказанието от 17 на 20 години лишаване от свобода. И процесът приключи. Разбира се, в съдебния процес Ваньо Александров се отказа от своите признания. Подсъдимият има право да се откаже от своите признания. Той изобщо не е длъжен да прави признания.

На мой въпрос към този подсъдим, задаван в присъствие на лица, които се намират тук, в тази зала, но които очевидно аз не мога да призова да свидетелствуват: "Защо направихте тези признания? Чрез тях Вие поемате един огромен риск да получите най-тежкото наказание, което законът предвижда за едно предумишлено убийство по изключително жесток начин?", не искам да смущавам вашите представи и настроения, описвайки как е извършено това убийство, той ми даде един невероятен отговор: "Исках да заблудя следствието." "Кого прикривате?" "Никого." "Какъв е този безумен експеримент?" - Няма отговор.

Ако бихме имали възможност да ви разкажа за този процес от началото до края, той е една изключително увлекателна криминална история, на която много криминални романи трябва да свалят шапка. Извинете ме за израза.

Той влезе в затвора, но и за друго престъпление. Той не е извършил само това престъпление. И по-късно изведнъж се яви друг един убиец, който беше извършил 4 или 5 убийства, свързани с изнасилване на жени в София, който призна и това убийство. Явиха се двама автори на едно и също деяние.

Вторият автор обясни как е извършил убийството - пет удара с джобно ножче в областта на сърцето. Той беше осъден за това престъпление заедно с останалите четири. Мокрият не се бои от дъжд. Четирите доказани убийства му бяха осигурили наказанието. Защо е поел и това убийство, само той си знае.

Но жертвата беше убита не по начина, по който този подсъдим обясни.

ГЛАС ОТ ЗАЛАТА: По-кратко може ли?

ДИМИТЪР ПОПОВ: Свършвам. И седем други удари в тялото на тази жертва отзад в гърба с нож, дълъг 14 см, за които той и не знае, са причинили смъртта.

Тогава започна едно следствие срещу следователите, което така и не приключи с осъдителна присъда. Унищожиха се доказателства, събрани по време на следствието, а когато аз пожелах да бъдат представени на анкетната комisia, която се занимаваше с този процес, тези доказателства изчезнаха.

Ето така стои въпросът с делото на Ваньо Александров. Но съдът, който е постановил тази присъда, се е базирал на доказателствата, които са съществували. Ако някой е направил така, че те да изчезнат в едно повторно разглеждане, Бога ми това не може да тежи на съвестта нито на Димитър Попов, нито на състава от съдии, а те са общо 9 души. А съдебната грешка, г-н Тамбуев, има две съдържания. Тя е грешка, която се дължи на начина, по който съдията води делото и решава процеса. Тя има чисто субективни причини. Но тази грешка е предвидена в закона, тъй като има начин да се провери това производство, да се обжалва присъдата и тази грешка да бъде поправена. Има и друга грешка, която е страшна. Грешка, която е свързана със създаване на доказателства по престъпен начин от други лица и институции извън съдебния състав, за които той не може да знае. Това вече е грешка в друг смисъл и това е престъпление, извършено от други лица.

Аз много благодаря за тази възможност и това изяснение, тъй като досега такава възможност не съм имал.

Повярвайте ми, не само с интерес, а с възмущение слушах думите, свързани с това правителство, което аз ще направя опит да съставя. Господин Дертлиев, знам, че всяка една от двете основни сили има свои избраници, които биха могли да съставят един кабинет. Аз, а и не само аз, бихме били щастливи, ако в този кабинет бъдем редом, един до друг с тези избраници като участници в това правителство. Аз не считам, че изборът на един човек, който не принадлежи на една политическа партия, е слабост в този политически момент. Напротив, в известен смисъл това говори за вашата добра воля да подкрепите тъкмо такова правителство, което може да обедини иначе непримиримите позиции в някои отношения на силите. *(Частични ръкопляскания в блока на Българската социалистическа партия)*

И на последно място. Господин Йорданов, благодаря ви, че ми дадохте възможност да поясня в какво се изразява моята неутралност. Тя е неутралност по отношение принадлежност към политическите сили и в същото време е едно страшно пристрастие към демокрацията. Аз съм демократ в своята същност, в своите разбирания, в цялото си същество. И аз имам едно знаме на демокрацията. Вие имате повече, но надявам се, че заедно с мен ще носите и него - това е българското знаме - бяло, зелено и червено. *(Ръкопляскания в залата)*

Ще приключа със следния размисъл. Влизайки в тази сграда, многократно вече, за пореден път прочетох националния ни девиз, който ние забравихме - "В съединението е силата". Искам да ви върна назад в нашата история. Имаше един монарх, който направи опит точно преди 80 години да промени този

девиз с друг - "В единението е силата". Единение на начина на мислене, на волята, на действията около едно лице! Ние сме изпитвали последиците от едно такова единение. На нас ни трябва нещо друго - едно сплотяване на всички сили, на всички личности, които могат да мислят различно, в името на една идея, на доброто на България. (*Ръкопляскания*) И аз ви призовавам към съединение на силите в едно такова правителство.

Благодаря ви още веднъж за вашето внимание и, както виждам, добра воля.

НАДЕЖДА ИЛЧЕВА (*от място*): Имаше още един въпрос - за отношениято ви към Българската социалистическа партия.

ДИМИТЪР ПОПОВ: Благодаря ви още веднъж за вашето доверие. Искам да ви уверя, че с ваша помощ и участие, подчертавам, с ваша помощ и участие аз ще направя усилия да съставя такова правителство. И винаги ще изхождам от разбирането, че то ще изпълнява вашите решения и законите, които вие ще създадете и които съществуват. Иначе то няма право на съществуване.

Благодаря ви. (*Частични ръкопляскания в залата*)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Господа народни представители, ще ви прочета проекторешението, което ще стане решение след вашия вот.

Великото Народно събрание на основание чл. 93, т.3 във връзка с чл. 79, ал. 1 от Конституцията на Република България реши: одобрява предложението на Председателя (Президента) на Републиката да се възложи на Димитър Попов да направи предложение за състава на Министерския съвет в седемдневен срок.

Които са съгласни с това решение...

СТЕФАН СТАЙНОВ (*ОТ МЯСТО*): Може ли един процедурен въпрос?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Неудобно ми е, че вземам думата вместо юристите. Цитирам по памет, сигурно ще сбъркам. Процедурата за формиране на правителството според Конституцията на нашата страна, ако не се лъжа, е определена в чл. 101 на Конституцията, и тя е приблизително следната: Народното събрание избира министър-председател или председател на Министерския съвет и му възлага да състави правителство.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Давам думата на Гиньо Ганев по този въпрос. (*Оживление в залата.*) Ние процедирахме по същия начин при избирането на министър-председателя Андрей Луканов.

ГИНЬО ГАНЕВ: Така е, господа. По силата на чл. 101 Народното събрание избира председателя на Министерския съвет и по негово предложение заместник-председателите и останалите членове на правителството. Само че това е в един по-късен момент. Защото в същата тази Конституция, в нейния чл. 92, в главата, в която са очертани правомощията на Председателя (Президента) на Републиката, изрично се казва в т. 3: Председателят на Републиката прави предложение на Народното събрание за председател на Министерския съвет.

Ние сме в тази фаза. Има едно предложение на Председателя на Републиката по силата на този текст, то, ако бъде одобрено, както това стана в началото на м. септември с г-н Андрей Луканов, възлага се на лицето, сега г-н Димитър Попов, да направи своите сондажи, да помисли в определен срок и да направи предложение за състав на Министерския съвет. Тогава вече той ще бъде най-напред избран за министър-председател и след това по негово предложение ще се избере и целият състав на Министерския съвет.

И за да бъде точно така, възражения много могат да се направят, но няма да бъдат съвършени (*оживление*), така се постъпи и така трябваше да се постъпи след много именно юридически и конституционни анализи на 30 август. Чета ви: "На основание на чл. 92, т. 3 от Конституцията, тогава същото това наше Велико Народно събрание, реши: Одобрява предложението на Председателя на Републиката да възложи на Андрей Луканов да направи предложение за състав на Министерския съвет."

Това е юридическата фаза, това е конституционният момент. Моля ви да гласувате предложението, което се направи от името на Бюрото на Великото Народно събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има едно предложение, което е депозирано пред вас и аз го предлагам на гласуване, така както го прочетох.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Прочетете го пак.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Отново чета: "Великото Народно събрание на основание чл. 92, т. 3 във връзка с чл. 79, ал. 1 от Конституцията на Република България реши: Одобрява предложението на Председателя (Президента) на Републиката да се възложи на Димитър Попов да направи предложение за състав на Министерския съвет в седемдневен срок."

Който е съгласен с това предложение, моля да гласува.

Има ли против? Въздържали се? При 15 гласа "против" и 29 "въздържали се" решението се приема.

ГЛАСОВЕ ОТ ЗАЛАТА: Колко гласа са "за".

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: При голямо мнозинство. (*Смях, ръкопляскания*)

Давам думата на г-н Гиньо Ганев да направи кратка информация за работата на Комисията за изработване на проект за Конституция, след което ще приключим.

ГИНЬО ГАНЕВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Справедливо е искането основните парламентарни комисии и, разбира се, преди всичко Комисията за подготовката на новата Конституция...

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля Ви, господин Попов, излезте навън за интервю. (*Оживление в залата*) Народното събрание продължава своята дейност, моля ви да излезете навън, за да можем да продължим работата.

ГИНЬО ГАНЕВ: Изглежда, че трябва да се чака, защото фотографите отнеха просторите на парламента.

Господа, справедливо е наистина искането на Великото Народно събрание в кратки периоди основните парламентарни комисии и, разбира се, заедно с тях и Комисията по подготовката на новата Конституция на държавата, да правят кратки информации тук за своята работа, за да получат оценка заедно с това и на народните представители. Наистина, основната мисия на Великото Народно събрание е да подготви проекта за новата Конституция и той да бъде приет тук.

Комисията по Конституцията е избрана още в първите заседания на парламента, след много грижлив и всестранен анализ и преценки от името на контактните групи. Това, което ще ви кажа като цифри, има значение за ефективността на работата на конституционната комисия. Общият брой на народните представители, включени в комисията по Конституцията, е 52 души и всички те на пленарно заседание на комисията бяха разпределени в девет подкомисии. Няма да ги напомням, но ще посоча само имената на ръководителите на тези девет подкомисии, защото тези имена трябва да бъдат чути още веднъж тук, тъй като следващият път тези представители на подкомисиите ще бъдат питани за хода на работата им.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля ви, престанете с разговорите в рамките на заседателната зала по групи.

ГИНЬО ГАНЕВ: Покомисията по икономическата власт и гражданското общество, начело с Нора Ананиева; втората подкомисия - Конституционни основи на икономическата система, ръководена от г-н Димитър Луджев; третата подкомисия - Основни права и свободи на гражданите, с ръководител Велико Вълканов; четвъртата подкомисия - За висшите държавни органи, която се

ръководи от г-н Стоян Ганев; петата подкомисия е по проблемите на пряката демокрация, с ръководител Янаки Стоилов; шестата - За контрол за конституционност, която се води от Снежана Ботушарова; седмата - по местното самоуправление, с ръководител Елена Кирчева; осмата - съд и прокуратура, начело с г-н Любен Корнезов, деветата - за символите на държавата (герба, знаме, столица и т.н.), с ръководител Гиньо Ганев. И до тук.

Казах, че тези имена трябва да се чуят. Решение на общия състав на конституционната комисия е, че подкомисиите въз основа на самостоятелна програма, всяка от тях, трябва да работят и в кратък срок да представят основните положения, които, според схващанията на дадената подкомисия, трябва да се имат предвид от целия състав на комисията при подготовката на новата Конституция по дадената материя.

Трябва точно да се каже, че усилия от по-голямата част от ръководителите на тези подкомисии се направиха, но само Подкомисията по символите се събра конкретно, за да предложи идея, гласувана вече, за промяна в знамето на Република България и за нов герб на държавата, резултат, който ще бъде докладван скоро на пленарното заседание на Великото Народно събрание.

Искам да подчертая, че г-н Велко Вълканов направи няколко усилия да събере своята подкомисия по основните права и свободи на гражданите и това не стана поради липса на кворум в тази подкомисия. Да ви кажа ли открито, че другите ръководители на подкомисии не направиха и това усилие до сега.

Ръководството на Комисията по Конституцията в понеделник след обяд свиква едно кратко заседание с тези ръководства на подкомисиите не толкова, за да ги моли да вършат работата си по-нататък, а да ги призове към ясни отговорности. Те ще бъдат докладвани тук.

Имах случаи и друг път да подчертая, че това не значи, че всъщност работата по подготовката на новата Конституция не се прави. Това не е вярно, защото от Великото Народно събрание е установено, че успоредно с подготовката на Конституцията, то трябва да работи и да приеме основни закони. Това правим ние с вас тук. Тези основни закони ще бъдат разгърнатото съдържание на онези кратки дефиниции, които ще бъдат текстове от бъдещата нова Конституция.

Ето защо не толкова и само членовете на конституционната комисия, а всички ние, народните представители във Великото Народно събрание, имаме конституционна повеля и първостепенно политическо задължение като народни представители да влагаме личните си усилия в подготовката и в гласуването на такива закони като например: за земята; за местното самоуправление; за конкуренцията; Търговския закон; приватизацията, включително текс-

товете за изменение и допълнение на Указ N 56, които гласувахме едва вчера; законите за устройството на съдилищата; Закона за политическите партии и неговото по-нататъшно развитие; избирателните закони за локални избори, за общи парламентарни избори и т.н.

Така че, колкото по-бързо, по-цялостно, по-промишлено ние с вас тук подготвим и гласуваме това толкова важно законодателство, което с основание може да бъде наречено конституционно, това ще значи, че ние готвим активно и съзнателно новата Конституция.

Заедно с това аз искам да напомня това, което предстои да бъде подписано в политическото споразумение, което като един окончателен проект, ми се струва, че вече е завършено. Там се предвижда, господа, а на мен ми се струва, че всички с вас ще одобрим това, новата Конституция на България да бъде като проект на вниманието на Великото Народно събрание още през м. февруари. И ако се работи както трябва, тя да може да бъде приета, както е предвидено в правилника, на своите три разисквания, на гласувания, по възможност до края на м. март. Това е изключително важно.

Във връзка с това какъв ангажимент поемат още политическите сили. До 15 януари основните от тях, просто задължително да представят свои проекти за бъдещата Конституция на държавата. До 15 януари. Разбира се, не само тези проекти ще бъдат определящи за работата на конституционната комисия, тя се позовава на съвременната конституционна и парламентарна практика, на най-добрите демократични конституционни образци, които са в сила в света сега, без да се подценява, разбира се, и творчеството на наши специалисти и политически дейци. Аз искам с благодарност да отбележа, че вече в Бюрото на Великото Народно събрание, а това значи и в Комисията по конституцията, са постъпили един цялостен проект за нова Конституция, изработен от група начело с Николай Павлов, проект, подкрепен с подписите на повече от 100 народни представители. Народният представител г-н Янаки Стоилов заедно с група научни работници е подготвил също самостоятелен проект, той беше публикуван и отпечатан като проект, депозиран е във Великото Народно събрание, макар това дали е направено надлежно, защото този проект не е снабден просто с подкрепата на определен брой депутати. По същия начин във Великото Народно събрание постъпи и друг конституционен проект на г-н Иван Дунев и той разбира се, не е снабден с изискваните най-малко 100 подписа на народни представители, но това в никакъв случай не значи, че идеите, които са предвидени там няма с цялата си сериозност и дълбочина да бъдат обсъждани от Парламентарната комисия за Конституцията. С много грижа е подготвен

един конституционен проект на група американски специалисти по конституционно право, водени от проф. Сайгън.

Проф. Сайгън беше в България на два пъти, включен в група специалисти за Съединените Американски щати. Всички те включени в групата експерти на Ричард Ран, който както знаете представи една цялостна програма за икономическа и друга реформа на нашата страна. Аз искам да кажа няколко думи още и за едно скоростно решение на Конституционната комисия. Прецени се, че успоредно с работата на парламентаристите в Конституционната комисия и извън нея, че е целесъобразно да бъде съставена една група от български експерти, висококвалифицирани, обективно мислещи, дълбоко привързани към принципите на демокрацията и на необходимостта от една радикална конституционна реформа. Тази група български експерти сега се съставя, тя трябва да бъде определена със съответен акт и нейната задача ще бъде в кратко време да подготви един, чуите ме добре за това, един експертен проект. Той няма да бъде задължителен, разбира се за Конституционната комисия. Но ще има за задача да подсказва идеи, да направи предложения, които най-толерантно и свободно да бъдат дискутирани в самата Конституционна комисия.

Господа, към тази досегашна работа на комисията аз искам да подчертая една много важна нейна задача, върху която комисията се съсредоточава непрекъснато. Вие знаете, че е принципно разбирането на парламента ни, че успоредно с подготовката на новата Конституция Великото Народно събрание трябва да прави необходимите корекции в сега действащата Конституция.

Досега в Бюрото на Великото Народно събрание са постъпили 8 законопроекта за промени в действащата Конституция на Република България. Вие помнете добре, че ние тук се занимахме с три от тези проекта и гласувахме съответни промени на сегашната ни Конституция.

Първата промяна беше свързана с чл.143, ал.2 на конституционния ни текст, промяна, с която се измени срокът, тоест намали се срокът, в който трябва да бъдат разглеждани предложения за изменения на Конституцията, за да може без много отлагане необходимите промени на сега действащата Конституция да бъдат представени на вниманието на Великото Народно събрание. Прието беше предложението за промяна в знамето на Република България, всъщност третият законопроект се отнасяше до заличаването на прилагателното "народна" в наименованието на българската държава. На вниманието на Конституционната комисия са такива проекти за изменение в действащата Конституция, които се отнасят до досегашния монопол върху телевизията. Предложения има за разпространение на правото на безплатно образование на гражданите във всички видове и степени на държавните учебни заведения

при определени от закона условия, има предложения за промяна, според което да отпадне ограничението на учебните заведения, тоест те да бъдат само държавни, да се даде възможност на гражданите, на гражданските сдружения и фирми да създават законно различни видове учебни заведения и т.н.

С тези проекти Конституционната комисия се е занимавала с ясното разбиране, че в никакъв случай не трябва да се дава ход на такива проекти, които биха могли да почакат цялостния проект за нова Конституция на страната. С други думи Конституционната комисия се ръководи от принципа, че в сегашната ни Конституция трябва да се внасят само такива предложения, само такива промени, които просто в политическото време не биха могли да почакат проекта за нова Конституция.

Накрая, господа, искам да ви кажа: Конституционната комисия, както мисля, че и цялото Велико Народно събрание, непременно ще вземе предвид политическата воля на силите, представени в този парламент и отразена в споразумението, което тези сили ще подпишат. За нас е реален и възможен срокът да се подготви новата Конституция като проект през м. февруари и в началото на март този проект да бъде сложен на разискване тук.

Знаете ли господа, (това е последното ми изречение) какво особено много е необходимо: членовете на Конституционната комисия не само да имат самочувствие, че са членове на тази комисия, а и чувство за отговорност за този факт. Благодаря. (*Ръкопляскания*)

ГЕОРГИ БАЕВ (*от място*): Ще се подписваме ли днес?

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Не, няма. Ще ви прочета няколко съобщения, с което ще приключим. (*Шум и оживление в залата*) Държите ли много на тази точка? Аз гледам времето. Няма необходимия кворум. Имате думата.

ИВАН ДОЧЕВ: Уважаеми господин председателю, уважаеми народни представители! Аз искам да благодаря за отчета на г-н Ганев за работата на Комисията по изработване на нова Конституция, за онова, което той поднесе пред нас и в същото време искам да изкажа своето мнение за резултатите от работата на тази комисия.

Господин Ганев, работата върви тогава, когато се организира, а Вие сте избран за председател на тази комисия и Вашето становище, че трябва много ускорено да се работи, че трябва да се изгради комисия, която в кратки срокове (експертна комисия) да даде експертно становище и след това, в края на февруари да имаме готов текст на Конституцията, аз смятам, че това е невъзможно. Просто времето, в което е трябвало да се работи, е пропуснато и вие би трябвало да носите отговорността за това пропуснато време.

Ето защо аз предлагам на първото следващо заседание Вие като председател на комисията да обявите датите и часовете на работата на съответните подкомисии и комисията като цяло, разположени така във времето, щото в края на м. януари в пленарното заседание да бъде представен проект за новата Конституция, още преди това на съответните етапи Вие да представите на парламентарните групи готовите раздели от тази Конституция, или продукт от работата на подкомисиите, които сте избрали и които са определени.

С това аз смятам, че вашите думи за много бърза работа, за много ускорено разработване ще бъдат подкрепени и с действия. Благодаря ви.

ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря много, г-н Дочев. Това непременно ще се направи не само като организационно действие, а и като една необходимост, за да може наистина в тези срокове своевременно да се подготвят и конституционните принципи по отделните раздели и след това да се премине към съответните текстове. Уверявам ви, че време не е пропуснато, защото никой от членовете на Конституционната комисия не е чакал дневното заседание на Великото Народно събрание, за да мисли върху тежестите и отговорностите, които са му възложени. Това ще бъде направено тук.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Има точка 4, това е много кратко заявление, но няма кворум. Аз ще ви прочета съобщенията:

На 11 декември, вторник, от 13,30 ч. в зала 411 на Президентството ще се проведе заседание на Комисията по парламентарна етика;

Членовете на Мандатната комисия ще имат заседание на 10 декември, понеделник, от 15 часа в зала "Запад";

Комисията по външната политика ще има заседание на 12 декември, сряда, от 10,00 часа в Пленарната зала.

Парламентарната група на БСП ще се събере в понеделник от 15 часа в зала 130 на Партийния дом;

На 11 декември, вторник, от 15 часа в Парламентарната зала ще заседава Комисията по икономическата политика с дневен ред - обсъждане на законопроекта за Сметната палата, обсъждане на законопроекта за статистиката, приемане на становище по Закона за земята, приемане на становище по законопроекта за конкуренцията, приемане решение по информацията на Комитета по енергетика.

Дневен ред на Комисията по човешките права и националния въпрос на 10 декември, понеделник, 10 часа, зала 510: разглеждане на молби и жалби на граждани, постъпили в комисията с оплакване за нарушение на техните права;

Комисията по досиетата ще се събере сега в Огледалната зала;

Временната комисия относно причините за икономическата и политическата криза ще проведе заседанието си на 11 декември, вторник, в зала 411 на бул. "Дондуков" от 11,30 часа;

Временната комисия за решаване на някои проблеми на българското студентство ще проведе своето заседание на 12 декември, сряда, в залата 501 от 13 часа;

Комисията по националната сигурност ще заседава на 10 декември, понеделник, в 16 часа след обяд;

Комисията по труда и социалната защита - на 11 декември от 10 часа, съвместно със Законодателната комисия.

ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, най-напред Бюрото предлага следващото пленарно заседание да бъде в сряда следобед от 15,00 часа, както е било досега, за да се даде възможност утре, макар и събота, понеделник и вторник, особено за Законодателната комисия, да подготви законопроектите, които всички чакаме, съобразно приетата приоритетна програма. *(Частични ръкопляскания)*.

Второ, Бюрото предлага да чуем заявлението на председателя на Комисията по правата на човека. Това е заявление, уточнявам, което не налага гласуване, и има характер на едно заявление във връзка с 10 декември. Моля ви това да се чуе.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Имате думата г-н Шиваров.

СВЕТОСЛАВ ШИВАРОВ: Колеги, имайте търпение за една минута.

Уважаеми госпожи и господа народни представители! С настоящото заявление Комисията по правата на човека и националния въпрос на Великото Народно събрание ви припомня, че на 10 декември 1948 г. Организацията на обединените нации провъзгласи Всеобщата декларация за правата на човека. Оттогава 10 декември се чествува като Международен ден на правата на човека. На тази дата държавите и правителствата правят оценка на своето поведение по отношение закрилата на правата на човека и спазването на изискванията, произтичащи от международните договорености. Оценявайки необходимостта от защита на правата на човека в Република България, като важно и неотменно условие за мирния преход към демократизация на обществото, ние апелираме Великото Народно събрание да ускори своята работа по привеждане на законодателството в съответствие с изискванията на Международната харта за правата на човека и другите правозащитни документи, ратифицирани от нашата страна.

Изхождайки от това, намираме за необходимо да бъде ускорено разглеждането на законопроекта за полицията, законопроекта за амнистия, законопроекта за обезщетяване на пострадалите от репресии лица, законопроекта за из-

менение и допълнение на Закона за устройството на съдилищата, Закона за Прокуратурата и други.

Изразяваме увереност, че дейността на Великото Народно събрание в областта на правата на човека е и във все по-голяма степен ще бъде един от основополагащите фактори за приобщаването на Република България към световната общност на народите с модерно и демократично социално устройство.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: Моля да приемем тази декларация.

Има думата г-н Петър Балабанов.

ПЕТЪР БАЛАБАНОВ: Уважаемо председателство, уважаеми колеги, които все още сте в залата! Позволявам си да приканя Бюрото на Народното събрание и всички вас да завършим нашето днешно заседание с едно пожелание за щастлив празник на българските студенти, които през изтеклата година бяха една от най-динамичните обществени сили и допронесоха много за извършване на промените, които станаха в нашата страна. Нека им пожелаем успех в науката и да се надяваме, че те ще бъдат един от важните гаранتي за развитието на демократичните процеси в нашата страна. Благодаря за вниманието. *(Ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛ НИКОЛАЙ ТОДОРОВ: *(Звъни):* Закривам заседанието.

ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Красен Станчев иска да направи едно съобщение, за да се чуе.

КРАСЕН СТАНЧЕВ: Уважаеми дами и господа народни представители! 10 декември, денят на приемането на Всеобщата декларация за правата на човека, ще бъде отбелязан и по един не особено радостен, но все пак вдъхващ надежда начин. На 10 декември от 19,30 часа в зала "България" се учредява Първата обществена фондация за подпомагане на социално слабите. Поканват се всички народни представители от 19,30 часа в зала "България" да посетят това мероприятие. Целта е набирането на основните фондове, с които ще работи фондацията. Благодаря ви за вниманието. Има концерт на хор "Гусла" и продажба на картини от Съюза на българските художници.

(Закрито в 14 ч. и 15 мин.)

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ВЕЛИКОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ:

Николай Тодоров